

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Будинки і споруди

ГРОМАДСЬКІ БУДИНКИ ТА СПОРУДИ

Основні положення

ДБН [В.2.2-9-99](#)

До тексту внесена поправка

лист Держбуду України від 15 березня 2002 року № 4/2-99).

Держбуд України
Київ 1999

РОЗРОБЛЕНІ:

ВАТ КиївЗНДІЕП (керівники: доктор арх. Л.М.Ковальський, канд.арх. В.В.Куцевич); канд. арх. О.А.Гайдученя, архітектори Б.М.Губов, І.І.Чернядьєва, канд.техн.наук В.Ф.Гершкович, канд. техн.наук Д.М.Подольський, інженери Б.Г.Польчук, Ю.О.Сіземов, Б.А.Ступаченко;

за участю Укрінвестекспертизи (арх. В.А.Кур'ято);

УкрНДІПцивільсьобуду (канд. арх. Г.І.Болотов);

НДІТІАМ (канд. арх. Л.М.Бармашина);

Головного санітарно-епідеміологічного управління МОЗ України (інспектор-лікар А.П.Скрипник);

Українського науково-гігієнічного центру МОЗ України (доктор мед. наук В.Я.Акіменко, канд. мед. наук Н.М.Янко, канд. мед. наук К.Д.Фещенко).

ВНЕСЕНІ І ПІДГОТОВЛЕНІ ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ:

Управлінням архітектури і будівництва житлово-цивільних будинків та споруд Держбуду України (канд. арх. Л.Х.Муляр, архітектори О.П.Авдієнко, Г.П.Яценко, В.Є.Коротков, канд.техн.наук Н.В.Трофимович, інженери П.О.Безрідний, Л.Б.Брановицька).

ЗАТВЕРДЖЕНІ:

Наказом Держбуду України від 04.08.1999 р. № 187 та введені в дію 30.01.2000р.

Система нормативних документів на громадські будинки та споруди містить:

- базовий нормативний документ - державні будівельні норми ДБН В.2.2-9-99 "Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення";
- державні або відомчі будівельні норми за групами чи окремими видами громадських будинків та споруд (далі - будівельні норми за видами будинків та споруд).

У розвиток положень нормативних документів, за необхідності, розробляють посібники з окремих видів будинків та споруд.

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

**Будівлі і споруди.
Громадські будинки та споруди.
Основні положення**

**ДБН [В.2.2-9-99](#)
На зміну
СНіП [2.08.02-89](#)**

Ці норми поширюються на проектування нових і реконструкцію існуючих будинків, споруд та комплексів громадського призначення (далі - громадських будинків), а також вбудовано-прибудованих приміщень громадського призначення.

Вимоги цих норм є обов'язковими для юридичних та фізичних осіб-суб'єктів інвестиційної діяльності на території України незалежно від форм власності та відомчої належності.

При проектуванні громадських будинків та споруд поряд з положеннями цих норм слід також керуватися положеннями будівельних норм за видами будинків та споруд, перелік яких наведений у додатку А.

Перелік основних нормативних документів, на які є посилання в цих нормах, наведений у додатку Б.

У даних нормах використовуються терміни та визначення згідно з додатком В.

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Вимоги, пов'язані з особливостями окремих видів громадських будинків, у тому числі функціонально-планувальні, за умовами кооперування, блокування, інтеграції один з одним або з житловими та виробничими будинками, встановлюються в окремих будівельних нормах за видами будинків та споруд і в спеціальних нормах.

1.2 При проектуванні громадських будинків належить керуватись нормами, що визначають місткість, санітарно-гігієнічні та протипожежні вимоги, вимоги до інженерного обладнання, розміщення та розмірів земельних ділянок закладів та підприємств обслуговування згідно з ДБН 360.

1.3 У громадських будинках і на території громадських комплексів допускається розміщення необхідних за технологією сервісно-виробничих та житлових приміщень службового призначення. Зазначені приміщення повинні відповідати вимогам будівельних норм за видами будинків та споруд і 7.1 даних норм.

1.4 При проектуванні громадських будинків та споруд необхідно передбачати обладнання і пристрої, що враховують потреби інвалідів та інших маломобільних груп населення згідно з вимогами даних норм (див. додаток Г) та ВСН 62.

Види обладнання і пристроїв для інвалідів визначаються у завданні на проектування.

1.5 У випадку реконструкції чи розширення існуючих громадських будинків, при спорудженні 16-поверхових і вище будинків, а також багатофункціональних громадських комплексів допускаються відхилення від окремих параметрів даних норм за умови обов'язкового обґрунтування цих відхилень та їх належного документального оформлення при безумовному дотриманні вимог пожежної безпеки та санітарно-гігієнічних вимог за погодженням з державними органами нагляду.

1.6 Підрахунок загальної, корисної та розрахункової площі, будівельного об'єму, площі забудови та поверховості громадських будинків здійснюється згідно з додатком Д.

2 ВИМОГИ ДО ЗАБУДОВИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ

2.1 Розміщення громадських будинків та споруд на земельних ділянках повинно відповідати містобудівним, екологічним, протипожежним, санітарним нормам і здійснюватись згідно з вимогами ДБН 360, ДБН Б.2.4-1, ДержСанПіН 173, ДержСанПіН 239, СанПіН 2605, СанПіН 1304, СанПіН 3077, СанПіН 1757, СанПіН 2152.

С.2 ДБН В.2.2-9-99

2.2 Площа земельних ділянок для розміщення громадських будинків та споруд приймається відповідно до вимог ДБН 360 та ДБН В.2.4-1 з урахуванням ДержСанПіН 173.

2.3 При компактному розміщенні громадських будинків у комплексах і центрах обслуговування, а також розміщення їх в блокованих, кооперованих та багатофункціональних будинках або в умовах реконструкції допускається скорочення нормованої площі ділянки на 25 % (для дитячих дошкільних та навчальних закладів - на 20 %) без порушення нормативних вимог щодо допустимих показників озеленення та площі основних елементів функціонального призначення.

2.4 Ділянка для розміщення громадського будинку або комплексу будинків та споруд повинна відповідати вимогам забезпечення їх оптимальної орієнтації і нормативної інсоляції приміщень будинків, влаштування зручних підходів, під'їздів і автостоянок, організації благоустрою з належним рівнем (%) озеленення.

2.5 Розмір (місткість) відкритих та критих (у тому числі підземних) автостоянок будинків і комплексів визначається згідно з ДБН 360 та додатком Е.

В'їзди і виїзди з підземних і підземно-надземних гаражів і автостоянок повинні бути віддалені від вікон житлових будинків і приміщень громадського призначення з тривалим перебуванням людей, а також ділянок загальноосвітніх шкіл, інтернатних, лікувальних та дитячих дошкільних закладів згідно з вимогами ДБН 360 та ДБН В.2.4-1.

Вентиляційні шахти підземних і підземно-надземних гаражів і автостоянок повинні передбачатися згідно з вимогами ВСН 01.

2.6 Огорожа сходів, сходових площадок і пандусів на ділянці забудови, а також матеріали шляхового покриття повинні забезпечувати безпечне пересування пішоходів, включаючи мало-мобільні групи населення з урахуванням руху колясок для дітей та інвалідів. Зовнішні сходи (або їх частини) і площадки заввишки від рівня тротуару більше 0,45 м при входах до будинку повинні мати огорожу.

2.7 При плануванні ділянки та розміщенні на ній будинку або комплексу необхідно забезпечити можливість проїзду пожежних машин до будинків згідно з вимогами ДБН 360 та ДБН В.2.4-1.

2.8 Під'їзди до фасадів будинків, у тому числі багатофункціональних, допускається проектувати по експлуатованих покрівлях стилобатів та прибудов, розрахованих на відповідні навантаження, з урахуванням шумового впливу на приміщення стилобатної частини.

2.9 При влаштуванні стилобатної частини багатоповерхового будинку величина виносу стилобату повинна встановлюватись виходячи із забезпечення доступності всіх приміщень основної частини будинку з автомобільних пожежних драбин або колінчастих автопідіймачів з урахуванням їх тактико-технічних даних.

2.10 Рівень плоскої покрівлі стилобатної частини або об'ємів, що прибудовуються, не повинен перевищувати більше ніж на 0,2 м позначку підлоги розташованого вище поверху основної частини будинку.

Матеріали утеплювача у конструкціях покриття та покрівлі повинні бути негорючими. Несучі конструкції стилобату або прибудованих частин повинні мати вогнестійкість не менше 1 год і нульову межу поширення вогню.

2.11 Обов'язковими є заходи щодо запобігання шкідливому впливу розжарених на сонці покриттів плоских покрівель стилобату на житлові приміщення, що знаходяться вище, а також на приміщення з тривалим перебуванням людей.

2.12 Наскрізнi проїзди в будинках слід приймати завширшки (у просвіті) не менше 3,5 м, заввишки не менше 4,25 м.

Ця вимога не поширюється на наскрізні проходи та проїзди в будинках та спорудах на рівні землі або першого поверху, які не призначені для проїзду пожежних машин.

2.13 В разі влаштування в будинках світлових або функціональних двориків з

габаритами 18,0 м x 18,0 м і більше проїзди до них слід приймати згідно з 2.12.

3 ОБ'ЄМНО-ПЛАНУВАЛЬНІ ВИРІШЕННЯ

Вхідні вузли та комунікації

3.1 Основні входи до громадських будинків повинні мати зручні підходи та оптимальні розміри, які враховують можливості всіх розрахункових категорій відвідувачів. Кількість входів (виходів) визначається розрахунком виходячи із пропускнуої спроможності будинків, а також експлуатаційними вимогами.

3.2 Для інвалідів та інших маломобільних груп населення у громадських будинках один з основних входів повинен бути обладнаний пандусом або іншим пристроєм, що забезпечує можливість підйому інваліда на рівень входу до будинку, його 1-го поверху або ліфтового холу. Такий вхід повинен бути захищений від атмосферних опадів; перед ним слід влаштовувати площадку розміром не менше $3\text{ м} \times 2,5\text{ м}$ з дренажем.

3.3 У громадських будинках при кожному зовнішньому вході до вестибюлю та сходових кліток належить передбачати тамбури для теплового і вітрового захисту.

Ширина тамбура повинна перевищувати ширину прорізу не менше ніж на 0,15 м з кожного боку, а глибина тамбура повинна перевищувати ширину полотна дверей не менше ніж на 0,2 м. Мінімальна глибина тамбура - 1,2 м.

3.4 Позначка рівня підлоги приміщень біля входу до будинку повинна бути вище від позначки тротуару перед входом не менше ніж на 0,15 м.

Допускається приймати позначку рівня підлоги біля входу до будинку менше 0,15 м (в тому числі і заглиблення нижче позначки тротуару) за умови захисту приміщень від попадання опадів.

3.5 Розміри приміщень вестибюльної групи приймаються з урахуванням максимальної пропускнуої спроможності, коефіцієнта змінності, необхідності забезпечення вхідного контролю та охорони, інших особливостей експлуатації будинків різного призначення згідно з ДБН за видами будинків та споруд.

3.6 У громадських будинках та спорудах, що обслуговують інвалідів та інші маломобільні групи населення, площу приміщень вестибюльної групи слід збільшувати з урахуванням людей, які супроводжують інвалідів, з розрахунку $0,5\text{ м}^2$ на кожного інваліда згідно з ВСН 62.

3.7 Місткість гардеробних приймається відповідно до вимог будівельних норм за видами будинків та споруд. Площу гардеробних для верхнього одягу за бар'єром слід приймати з розрахунку на одне місце не менше $0,08\text{ м}^2$, коли використовують вішалки консольного типу, і $0,1\text{ м}^2$, коли використовують звичайні та підвісні вішалки.

При зберіганні у гардеробній, крім верхнього одягу, сумок та портфелів площу за бар'єром допускається збільшувати на $0,04\text{ м}^2$ на одне місце.

3.8 Глибина гардеробної за бар'єром не повинна перевищувати 6 м. Між бар'єром та вішалками слід передбачати прохід не менше 1 м.

3.9 Приміщення, зони та місця надання послуг, що відвідуються маломобільними відвідувачами, належить, як правило, розташовувати на рівні, найближчому до поверхні землі. В інших випадках слід передбачати сходи, пандуси, ліфти та інші пристосування для переміщення маломобільних відвідувачів.

В усіх будинках, в яких приміщення, призначені для користування інвалідами на кріслах-колясках, розташовані вище першого поверху, слід передбачати ліфти, кабіни яких повинні мати розміри не менше: ширину - 1,1 м; глибину - 1,5 м; ширину дверного прорізу - 0,85 м.

Ліфти повинні мати автономне керування з кабін і з рівня поверху, що має безпосередній вихід назовні.

3.10 Влаштування ліфтів або інших підйомників є обов'язковим для будинків з різницею позначок рівнів підлоги вхідного вестибюлю та підлоги верхнього поверху (крім технічного

верхнього) 13,2 м і більше.

За меншої різниці позначок необхідність у ліфтах визначається з урахуванням особливостей громадських будинків і вимог відповідних будівельних норм за видами будинків та споруд.

3.11 Пасажирські ліфти належить передбачати із розрахунку в будинках:

- а) установ органів управління, проектних, конструкторських та кредитно-фінансових установ - заввишки більше 3-х поверхів; у будинках районних, міських та обласних державних адміністрацій та інших установ, які часто відвідуються населенням, - починаючи з 3-го поверху;
- б) лікарень та пологових будинків:
 - 1) ліфти для будинків лікувально-профілактичних закладів (далі - лікарняні ліфти) - при розташуванні палатних відділень на 2-му поверсі та вище;
 - 2) пасажирські ліфти - в будинках заввишки 3 поверхи та більше;
- в) амбулаторно-поліклінічних закладів:
 - 1) лікарняні ліфти - в будинках заввишки 2 поверхи та більше;
 - 2) пасажирський ліфт, який має кабінку з глибиною не менше 2,1 м, - у будинках заввишки 2 поверхи та більше;
- г) санаторіїв та санаторіїв-профілакторіїв:
 - 1) пасажирські ліфти - в будинках заввишки 3 поверхи та більше;
 - 2) лікарняний ліфт - при розташуванні лікувальних приміщень вище першого поверху в будинках заввишки 2 поверхи та більше;
- д) готелів та мотелів вищих розрядів "А" та "Б" - заввишки 2 поверхи та більше;
- е) готелів, турбаз та мотелів I розряду - заввишки 3 поверхи та більше;
- ж) те саме, II розряду і нижче, а також усіх інших закладів відпочинку та туризму - заввишки 4 поверхи та більше;
- к) підприємств громадського харчування - при розташуванні залів вище 3-го поверху.

Примітка 1. У житлових корпусах санаторіїв для хворих з порушенням опорно-рухового апарату один з ліфтів повинен бути лікарняним.

Примітка 2. Необхідність влаштування ліфтів та інших засобів вертикального транспорту в громадських будинках меншої поверховості та висоти, а також не вказаних в цьому пункті встановлюється завданням на проектування.

Примітка 3. В разі необхідності влаштування ліфтів для інвалідів, які користуються кріслами-колясками, слід керуватись 3.9, 3.12.

3.12 Кількість пасажирських ліфтів встановлюється розрахунком, але не може бути менше двох. Допускається другий ліфт замінити вантажним, у якому дозволяється перевозити людей, якщо за розрахунком вертикального транспорту достатньо встановлення одного пасажирського ліфта.

Вантажні ліфти слід передбачати згідно з технологічними вимогами "Правил устройства и безопасной эксплуатации лифтов" (ПУБЕЛ).

3.13 У будинках заввишки 2 і більше поверхів, приміщення яких розраховані на відвідування або мешкання інвалідів, слід передбачати не менше одного ліфта (пасажирського або вантажного) глибиною кабіни не менше 2,1 м, який забезпечує під час пожежі, землетрусу та інших надзвичайних ситуацій можливість евакуації інвалідів та людей літнього віку, що не здатні до самостійного пересування по сходах і пандусах, а також транспортування пожежних і рятувальних підрозділів.

3.14 У разі застосування підйомника у вигляді платформи, що переміщується вертикально, похило або вздовж сходового маршру, ширина такої платформи повинна бути не менше 0,9 м, глибина - не менше 1,2 м.

3.15 Всі ліфти та підйомники у громадських будинках повинні розраховуватись на роботу у режимі "Пожежа", а в будинках заввишки більше 26,5 м від планувальної позначки землі до позначки підлоги верхнього поверху, крім технічного верхнього, один з ліфтів вантажопідйомністю не менше 800 кг повинен бути розрахований на роботу у режимі "Транспортування пожежних підрозділів". Вимоги до таких ліфтів наведено у додатку Ж.

3.16 Відстань від дверей найбільш віддаленого приміщення до дверей найближчого пасажирського ліфта повинна бути не більше 60 м.

3.17 Виходи з пасажирських ліфтів слід проектувати через ліфтовий хол, а у будинках із незадимлюваними сходовими клітками - згідно з протипожежними нормативами СНІП 2.01.02.

У будинках заввишки до позначки підлоги верхнього поверху менше 26,5 м виходи не більше ніж з двох ліфтів допускається розташовувати безпосередньо на сходовій площадці, за винятком будинків лікарень.

Ширина ліфтового холу пасажирських ліфтів повинна бути не менше: при однорядному розташуванні ліфтів - 1,3 найменшої глибини кабіни ліфтів; при дворядному розташуванні - подвійної найменшої глибини кабіни, але не більше 5 м.

Перед ліфтами з глибиною кабіни 2,1 м і більше ширина ліфтового холу повинна бути не менше 2,5 м.

Вихід з комор та інших приміщень для зберігання і переробки горючих матеріалів безпосередньо до ліфтового холу не допускається.

3.18 З урахуванням технологічних особливостей будинку допускається влаштування входу до ліфтів з рівня позначки підлоги підвалу чи цокольного поверху.

3.19 Двері шахт ліфтів і підйомників у підвальних і цокольних поверхах повинні виходити до холів або тамбурів-шлюзів, огорожених протипожежними перегородками 1-го типу і перекриттями 3-го типу. У таких холах і тамбурах-шлюзах повинен бути передбачений підпір повітря не менше 20 Па. Двері ліфтових холів і тамбурів-шлюзів повинні бути протипожежними, такими, що самі зачиняються, з ущільненими притворами, а з боку шахт ліфтів можуть бути із горючих матеріалів (без засклення).

3.20 Шахти і машинні приміщення ліфтів і підйомників не повинні примикати безпосередньо до приміщень для перебування дітей, до навчальних приміщень, житлових приміщень, що розташовані у громадських будинках, до залів для глядачів і читальних залів, клубних приміщень, палат і кабінетів лікарів лікувально-профілактичних закладів, робочих приміщень з постійним перебуванням людей.

Примітка. У виняткових випадках примикання може бути допущено за умови виконання заходів щодо звукоізоляції, підтверджених відповідними розрахунками.

Висота приміщень

3.21 Висота приміщень надземних поверхів громадських будинків від підлоги до стелі приймається відповідно до технологічних вимог, але не менше 3,0 м. У коридорах і холах в залежності від об'ємно-планувального вирішення будинків при врахуванні технологічних вимог допускається зменшення висоти до 2,5 м; в допоміжних коридорах і складських приміщеннях - до 2,2 м, а в окремих приміщеннях допоміжного призначення без постійного перебування людей - до 1,9 м.

3.22 Висоту приміщень громадського призначення, що вбудовуються у житлові будинки, якщо їх місткість в межах 40 осіб, а закладів роздрібної торгівлі торговельною площею до 250 м² допускається приймати за висотою приміщень житлових будинків за умови забезпечення нормативних показників мікроклімату, що підтверджені розрахунком.

3.23 У приміщеннях з похилою стелею або різними за висотою частинами приміщення вимогам до найменшої висоти повинна відповідати середня (приведена) висота приміщення. В цьому випадку висота приміщення у будь-якій його частині має бути не менше 2,5 м.

У коридорах та інших приміщеннях, простір під стелею яких використовується для транзитних інженерних комунікацій, допускається зменшення висоти від підлоги до підвісної стелі до 2,5 м.

3.24 У громадських будинках при виконанні додаткових заходів щодо протипожежного та протидимного захисту допускається влаштування внутрішніх відкритих багатосвітних зальних просторів (атріумів) згідно з вимогами, наведеними у додатку К.

Підземні, підвальні, цокольні та технічні поверхи

3.25 Перелік приміщень громадських будинків, які допускається розмішувати в підвальному та цокольному поверхах, наведений у додатку Л.

3.26 Підвали під громадськими будинками проектує, як правило, одноповерховими. Допускається влаштування двоповерхових (двоярусних) підземних автомобільних стоянок з урахуванням вимог додатків Е і Л.

3.27 Висота підземного, підвального та цокольного поверхів від підлоги до стелі повинна бути не менше 2,7 м. Висота технічного поверху приймається залежно від габаритів розташованого у ньому інженерного обладнання і комунікацій. В місцях проходу обслуговуючого персоналу висота від підлоги до низу конструкцій, що виступають, має бути не менше 1,9 м.

3.28 Технічний підпідлоговий простір, у якому прокладено інженерні мережі, повинен мати виходи назовні (через люки розміром не менше 0,6 м х 0,6 м або двері).

3.29 При розміщенні у підвальних, цокольних та технічних поверхах приміщень з устаткуванням, що є джерелом підвищеного шуму чи вібрації, необхідно передбачати відповідні заходи згідно з вимогами СНіП II-12.

3.30 В окремих громадських будинках, що визначаються вимогами цивільної оборони, слід проектувати приміщення подвійного призначення за спеціальними нормативами ДБН В.2.2-5.

3.31 При реконструкції горищних поверхів під мансардні слід враховувати протипожежні вимоги, які відносяться до зміненої поверховості будинку та необхідного ступеня вогнестійкості в залежності від застосованих конструкцій мансардних поверхів.

3.32 Розміщення лазень сухого жару в підвалах не допускається. При проектуванні лазні сухого жару (сауни) необхідно дотримуватись вимог, які викладені в додатку М.

4 ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА

Шляхи евакуації

4.1 Будинки, споруди та приміщення громадських будинків, їх конструкції, планувальні вирішення, обладнання та опорядження повинні відповідати протипожежним вимогам СНіП 2.01.02 і ДБН В.2.5-13, а також вимогам пожежної безпеки будівельних норм за видами будинків та споруд.

4.2 На шляхах евакуації всередині громадського будинку відстань від дверей найбільш віддалених приміщень (крім вбиралень, умивалень, кімнат для куріння, душових та інших обслуговуючих приміщень) до виходу назовні чи до сходової клітки, забезпеченої зовнішнім виходом, слід приймати згідно з будівельними нормами за видами будинків та споруд.

4.3 Місткість приміщень, що виходять до тупикового коридору чи холу, не повинна перевищувати 80 осіб.

4.4 Ширину проходів, коридорів та інших горизонтальних шляхів евакуації в залежності від виду громадського будинку слід приймати згідно з будівельними нормами за видами будинків та споруд у всіх випадках з урахуванням:

- одномоментної щільності потоку людей, що евакуюються, не більше 5 осіб на 1 м;

- мінімальної ширини проходів - 1 м;
- мінімальної ширини коридору чи переходу, що веде до іншого будинку, - 1,4 м.

4.5 Коридори завдовжки більше 60 м належить розділяти перегородками з дверима, які самі зачиняються і розташовані на відстані не більше 60 м одна від одної та від торців коридору.

4.6 Уклон пандусів на шляхах пересування людей слід приймати:

усередині будинку, споруди	не більше	1:6;
зовні	"-	1:8;
на шляхах пересування інвалідів на колясках ...	"-	1:12;
у стаціонарах лікувальних закладів	" -	1:20.

4.7 Уклон маршів сходів на шляхах евакуації не повинен перевищувати 1:2 (крім сходів трибун спортивних споруд).

Уклон маршів сходів, що ведуть у підземні, підвальні та цокольні поверхи, на горище, а також сходів в надземних поверхах, не призначених для евакуації людей, допускається приймати 1:1,5.

4.8 Кількість підйомів в одному марші між площадками повинна бути не менше 3 і не більше 16 (за винятком криволінійних сходів). В одномаршових сходах, а також в одному марші дво- та тримаршових сходів у межах першого поверху допускається не більше 18 підйомів.

Вимоги цього пункту та пунктів 4.6, 4.7 не поширюються на проектування проходів зі сходишками між рядами місць у залах для глядачів, спортивних спорудах, аудиторіях з підлогою, що має похил.

4.9 У громадських будинках допускається використання як шляхів евакуації сходів, криволінійних у плані (крім лікувальних, амбулаторно-поліклінічних та дитячих дошкільних закладів). При цьому місткість приміщень, з яких передбачається евакуація по таких сходах, не повинна перевищувати 5 осіб; ширина проступів у вузькій частині не повинна бути меншою за 0,22 м (у службових сходах - не менше 0,12 м).

4.10 Марші та площадки сходів повинні мати огорожу заввишки не менше 0,9 м з поручнями з урахуванням розрахункових категорій відвідувачів (див. додаток В) та вимог будівельних норм за видами будинків та споруд.

4.11 Ширину евакуаційного виходу з коридору до сходових кліток та сходових маршів слід встановлювати залежно від кількості осіб, що підлягають евакуації через цей вихід, з розрахунку на 1 м ширини виходу чи маршу з урахуванням ступеня вогнестійкості будинку (крім кінотеатрів, клубів, центрів культури та дозвілля, театрів і спортивних споруд):

I, II	не більше	165 осіб;
III, IIIб, IV	"-	115 осіб;
IIIа, IVа, V	" -	80 осіб.

4.12 Ширину сходових маршів у громадських будинках не повинна перевищувати 2,4 м, а також повинна бути не менше ширини виходу до сходової клітки з найбільш населеного поверху, але не менше:

- 1,35 м - у будинках з кількістю осіб, що перебувають у найбільш населеному поверсі, більше 200, а також у кінотеатрах, клубах, центрах культури та дозвілля, лікувальних закладах незалежно від кількості місць;
- 1,2 м - в решті будинків, а також на сходах, що ведуть до приміщень, не пов'язаних з перебуванням в них глядачів та відвідувачів (у кінотеатрах, клубах, центрах культури та дозвілля) чи хворих (у будинках лікувальних закладів);
- 0,9 м - на сходах, що ведуть до приміщення з кількістю осіб, які одночасно перебувають у ньому, - до 5.

Проміжна площадка у прямому марші сходів повинна мати ширину не менше 1 м.

4.13 Ширина сходових площадок повинна бути не менше ширини маршу. Ширина зовнішніх дверей повинна бути не менше ширини маршу сходів.

4.14 Евакуаційні балкони, лоджії та галереї, які ведуть до незадимлюваних сходів, повинні мати ширину проходу в чистоті не менше 1,2 м і огорожу заввишки не менше 1,2 м.

4.15 Один евакуаційний вихід (двері) допускається передбачати:

а) з розташованого на будь-якому поверсі приміщення в разі одночасного перебування у ньому не більше 50 осіб (у тому числі з амфітеатрів чи балконів залу для глядачів), якщо відстань від найбільш віддаленого робочого місця приміщення до зазначеного виходу не перевищує 25 м;

б) з одноповерхового будинку або вбудованих на першому поверсі житлових будинків закладів приміщень обслуговування загальною площею не більше 300 м та кількістю одночасно перебуваючих на першому поверсі не більше 50 осіб.

4.16 Для евакуації з другого поверху двоповерхових громадських будинків допустиме влаштування сходів 3-го типу (зовнішніх відкритих) за таких умов:

Ступінь вогнестійкості будинку	Гранична кількість осіб, які евакуюються по кожих із зовнішніх відкритих сходах
I, II	70 осіб
III	50 осіб
IV, V	30 осіб

Примітка 1. Дане положення не стосується шкіл, шкіл-інтернатів, дитячих дошкільних закладів для дітей з порушенням фізичного та розумового розвитку, а також стаціонарних лікувальних закладів. Передбачати шляхи евакуації інвалідів та літніх людей по відкритих металевих сходах не допускається. При проектуванні зовнішніх відкритих сходів слід передбачати заходи щодо снігозахисту, а також запобігання обледенінню.

Примітка 2. Сходи 3-го типу у дитячих дошкільних закладах загального типу повинні мати уклон не більше 1:1 (45°), а в інших громадських будинках - не більше 1:0,6 (60°). Ширина таких сходів повинна бути не менше 0,8 м, а ширина сходинок - не менше 0,2 м.

4.17 При влаштуванні проходу до зовнішніх відкритих сходів через плоскі покрівлі (у тому числі і неексплуатовані) або зовнішні відкриті галереї несучі конструкції покриттів та галерей слід проектувати з межею вогнестійкості не менше 0,5 години і нульовою межею розповсюдження вогню.

4.18 При розділенні приміщень на частини з допомогою перегородок, що трансформуються, слід передбачати самостійні евакуаційні виходи з кожної частини, якщо чисельність осіб, які евакуюються, перевищує 50.

4.19 Евакуаційні виходи з підвалу або цокольного поверху передбачають, як правило, безпосередньо назовні.

Відстань від виходу з підвалу в коридор першого поверху до виходу із закритої сходової клітки повинна бути не менше 5 м.

При висоті будинків до 26,5 м (від планувальної позначки землі до позначки підлоги верхнього поверху, крім технічного верхнього) допускається передбачати виходи з підвалу або цокольного поверху через загальні сходові клітки з виходом назовні, відокремленим від іншої частини сходової клітки на висоту одного поверху суцільною протипожежною перегородкою 1-го типу.

4.20 Сполучення між підвалом або цокольним поверхом та першим поверхом допускається влаштовувати по окремих сходах, що ведуть до коридору, холу або вестибюлю першого поверху, крім вестибюлю атриума. Ці сходи не враховуються під час розрахунку шляхів евакуації.

4.21 Якщо сходи з підвалу або цокольного поверху виходять у вестибюль першого поверху, то усі сходи надземної частини будинку, крім виходу в цей вестибюль, повинні мати вихід безпосередньо назовні.

Вимоги до елементів будинків

4.22 Сходові клітки повинні бути забезпечені природним освітленням через прорізи у зовнішніх стінах (крім сходів у підвальних та цокольних поверхах, а також колосникових сходів у будинках видовищних закладів).

В разі суцільного заповнення віконних прорізів (склоблоками, склопрофілітом або іншими подібними матеріалами) на кожному поверсі є обов'язковою наявність створок та фрамуг, що відкриваються, площею не менше 1,2 м² на поверх.

4.23 У будинках I та II ступенів вогнестійкості з кількістю поверхів не більше 3 допускається передбачати 50 % звичайних сходових кліток 2-го типу з верхнім природним освітленням: при цьому відстань між маршами сходів повинна бути не меншою ніж 1,5 м, а в покритті сходових кліток повинні влаштовуватись люки з дистанційним керуванням для випуску диму у разі пожежі.

4.24 Відкритими на всю висоту будинку допускаються внутрішні сходи у будинках I та II ступенів вогнестійкості заввишки не більше 26,5 м (від планувальної позначки землі до позначки підлоги верхнього поверху, крім технічного верхнього) за умови відокремлення приміщення, де розташовані сходи, від коридорів та інших приміщень перегородками з межею вогнестійкості не менше 0,75 години; відкритими на висоту одного поверху (від вестибюля до позначки другого поверху) допускаються внутрішні сходи у будинках I - III ступенів вогнестійкості за умови відокремлення вестибюлів від коридорів та інших приміщень перегородками з межею вогнестійкості не менше 0,75 години та влаштування протипожежних перекриттів.

Якщо у всьому будинку влаштовується автоматичне пожежогасіння, приміщення з відкритими сходами відокремлювати від коридорів та інших приміщень не обов'язково.

4.25 З приміщень громадських будинків незалежно від їх призначення (залів для глядачів, аудиторій, навчальних і торговельних приміщень, читальних залів та ін., крім комор горючих матеріалів та майстерень) один або не більше 50 % виходів можуть бути безпосередньо у вестибюль, гардеробну, поверховий хол та фойє, які примикають до відкритих сходів.

При розміщенні в цокольному чи підвальному поверхах фойє, гардеробних, кімнат для куріння та туалетів допускається передбачати окремі відкриті сходи з підвального або цокольного поверхів до першого поверху.

4.26 У IVB та ПІБ кліматичних зонах допускається влаштування евакуаційних зовнішніх відкритих сходів (крім стаціонарів лікувальних закладів та навчально-виховних закладів, вказаних у примітці 1 до 4.16, а також для евакуації інвалідів та літніх людей).

4.27 Зовнішні пожежні сходи слід розташовувати на відстані між ними не більше 150 м по периметру будинку (за винятком головного фасаду).

4.28 У будинках заввишки від планувальної позначки землі до позначки підлоги верхнього поверху, крім технічного верхнього, 26,5 м і більше всі сходові клітки належить передбачати незадимлюваними.

Одна з двох сходових кліток (або 50 % сходових кліток при їх більшій кількості) повинна бути незадимлюваною 1-го типу. В разі необхідності влаштування у будинку трьох та більше незадимлюваних сходових кліток перевага повинна надаватися незадимлюваним

сходовим кліткам 1-го типу.

Відстань в осях між дверима поверхових входів і виходів цих сходових кліток повинна бути не менше 2,5 м. Двері поверхових входів і виходів повинні бути розташовані паралельно фасаду будинку в одній площині, розміщення їх під кутом одна до одної не допускається. Входи до незадимлюваних сходових кліток не допускається проектувати через поверхові ліфтові холи. Не слід розмішувати незадимлювані сходові клітки у внутрішніх кутах зовнішніх стін будинку.

Решту сходових кліток належить проектувати незадимлюваними 2-го або 3-го типу.

Незадимлювані сходові клітки 2-го типу необхідно розділяти суцільною протипожежною перегородкою 1-го типу через кожні 7-8 поверхів по висоті на відсіки шляхом влаштування на висоту поверху суцільної стінки з негорючих матеріалів, що має межу вогнестійкості не менше 0,75 год. Перехід з одного відсіку до іншого такої сходової клітки слід виконувати в її об'ємі.

Протидимний захист таких сходових кліток забезпечується подачею зовнішнього повітря у верхню частину відсіків. Надлишковий тиск повинен бути не менше 20 Па у нижній частині відсіку сходової клітки і не більше 150 Па у верхній частині відсіку при одних відкритих дверях.

Продуктивність вентиляторів, перерізи шахт і клапанів визначаються розрахунком згідно з положеннями СНіП 2.04.05.

4.29 Вихід з незадимлюваної сходової клітки 2-го типу у вестибюль належить влаштовувати через тамбур-шлюз з підпором повітря під час пожежі в тамбурі-шлюзі.

Стіни сходових кліток з підпором повітря не повинні мати інших прорізів, крім віконних у зовнішніх стінах та дверних, які ведуть у поверхові коридори, вестибюлі або назовні, а також отворів для подавання повітря з метою створення надлишкового тиску.

За наявності в будинку незадимлюваних сходових кліток 1-го типу вхід на технічні поверхи повинен здійснюватись через повітряні зони.

4.30 У будинках заввишки 4 поверхи і більше для світлопрозорого заповнення дверей, фрамуг (у дверях, перегородках і стінах, включаючи внутрішні стіни сходових кліток) і перегородок належить застосовувати загартоване або армоване скло і склоблоки. У будинках з кількістю поверхів менше 4-х види склопрозорого заповнення не обмежуються.

4.31 У будинках заввишки більше 26,5 м (від планувальної позначки землі до позначки підлоги верхнього поверху, крім технічного верхнього) коридори та інші шляхи евакуації слід відокремлювати від приміщень протипожежними перегородками 1-го типу та перекриттями 3-го типу.

Поверховість та вогнестійкість будинків

4.32 Кількість поверхів у громадських будинках не повинна перевищувати 16. Спорудження будинків вище 16 поверхів допускається за умови відповідного обґрунтування їх експлуатаційних якостей, а також при дотриманні санітарно-гігієнічних і протипожежних вимог, врахуванні містобудівної ситуації, інженерно-технічних можливостей будівельної бази.

4.33 Площа поверху між протипожежними стінами 1-го типу (далі - площа пожежного відсіку) залежно від ступеня вогнестійкості і поверховості будинків повинна бути не більше наведеної у таблиці 1, а для будинків підприємств побутового обслуговування, магазинів, кінотеатрів, клубів, центрів культури та дозвілля, критих спортивних споруд даний показник приймається згідно з будівельними нормами за видами будинків та споруд.

4.34 Аудиторії, актові та конференц-зали, зали зборів та зальні приміщення спортивних споруд необхідно розмішувати по поверхах згідно з таблицею 2.

Таблиця 1

Ступінь вогнестійкості будинку	Гранична поверховість	Площа пожежного відсіку, м ² , у будинку				
		одноповерховому	2-поверховому	3-5-поверховому	6-9-поверховому	10-16-поверховому
I	16	6000	5000	5000	5000	2500
II	16	6000	4000	4000	4000	2200
III	5	3000	2000	2000	-	-
IIIa, IIIб	1*)	2500	-	-	-	-
IV	2	2000	1400	-	-	-
IVa	1	800	-	-	-	-
V	2	1200	800	-	-	-

*) Для кінотеатрів, клубів, центрів культури та дозвілля, критих спортивних споруд та шкіл, що розміщуються у будинках IIIa та IIIб ступенів вогнестійкості, гранична поверховість встановлюється відповідними будівельними нормами за видами будинків та споруд.

Примітка 1. У будинках I та II ступенів вогнестійкості за наявності автоматичного пожежогасіння площа пожежного відсіку може бути збільшена не більше ніж удвічі.

Примітка 2. Ступінь вогнестійкості прибудованих до будинку навісів, терас, галерей, а також відокремлених протипожежними стінами службових та інших будинків і споруд допускається приймати на один ступінь вогнестійкості нижче ніж ступінь вогнестійкості будинку.

Примітка 3. Площа пожежного відсіку у будинках заввишки більше 26,5 м (від планувальної позначки землі до позначки підлоги верхнього поверху, крім технічного верхнього) слід приймати як для будинків заввишки 10 і більше поверхів.

Примітка 4. У спортивних залах, залах ванн басейнів, залах підготовчих занять басейнів, вогневих зонах критих тирів в разі перевищення їх площі по відношенню до встановленої у даній таблиці протипожежні стіни слід передбачати між зальними та іншими приміщеннями. У приміщеннях вестибюлів і фойе в разі перевищення їх площі по відношенню до встановленої в даній таблиці не більше ніж на 15 % замість протипожежних стін допускається передбачати світлопрозорі протипожежні перегородки 2-го типу.

Примітка 5. Площу пожежного відсіку одноповерхових будинків з двоповерховою частиною, що займає менше 15 % від площі забудови будинків, слід приймати як для одноповерхових будинків.

Примітка 6. Площа пожежного відсіку в підвальних і цокольних поверхах повинна бути не більше 700 м².

Примітка 7. Дерев'яні стіни з внутрішнього боку, перегородки і стелі будинків V ступеня вогнестійкості дитячих дошкільних закладів, шкіл, шкіл-інтернатів, лікувальних і амбулаторно-поліклінічних закладів, дитячих оздоровчих таборів, клубів, центрів культури та дозвілля (крім одноповерхових будинків клубів з рубленими і брущатими стінами) повинні бути обштукатурені або покриті вогнезахисними фарбами чи лаками, які переводять деревину в групу важкогорючих матеріалів.

4.35 Не допускається розмішувати безпосередньо під приміщеннями, що призначені для одночасного перебування більше 50 осіб, а також у підвальних і цокольних поверхах приміщення, у яких застосовуються або зберігаються горючі гази і рідини, а також є процеси, що пов'язані з утворенням горючого пилу.

4.36 Огороджувальні конструкції переходів між будинками (корпусами, блоками) повинні мати межу вогнестійкості, що відповідає основному будинку. Пішохідні та комунікаційні тунелі, стіни будинків в місцях примикання до них переходів і тунелів слід передбачати з негорючих матеріалів з межею вогнестійкості не менше 2 год. Двері у прорізах цих стін, що ведуть до переходів і тунелів, повинні бути протипожежними 2-го типу.

Таблиця 2

Допустимий ступінь вогнестійкості будинку	Кількість місць у залі або аудиторії	Граничний поверх розташування
I, II	До 300	16
I, II	Понад 300 до 600	5
I, II	-" 600	3
III	До 300	3
III	Понад 300 до 600	2
IIIa, IV, V	До 300	1
IIIб	-" 500	1
IVa	-" 100	1

Примітка 1. При визначенні граничного поверху розміщення аудиторій або залів, що мають похил підлоги, позначку підлоги належить приймати біля першого ряду місць.

Примітка 2. Актові зали - лекційні аудиторії в будинках шкіл та шкіл-інтернатів III ступеня вогнестійкості слід розташовувати не вище другого поверху. Перекриття під такими залами повинні бути протипожежними 2-го типу.

4.37 У пожежонебезпечних господарських та технічних приміщеннях (коморах для зберігання горючих матеріалів, електрощитових, вентиляційних камерах та ін.) перегородки повинні бути протипожежними 1-го типу, а двері - протипожежними 2-го типу з межею вогнестійкості не менше 0,6 години.

4.38 Застосування горючих легкозаймистих килимових покриттів з високою димоутворюючою здатністю та індексом розповсюдження полум'я по поверхні більше 20 згідно з ГОСТ 12.1.044, високонебезпечних за токсичністю продуктів горіння у громадських будинках не допускається.

В коридорах і холах громадських будинків, за винятком видовищних, клубних, дозвіллевих, критих спортивних споруд з місцями для глядачів, дитячих дошкільних закладів, спальних корпусів шкіл-інтернатів, дитячих оздоровчих таборів і стаціонарів лікувальних закладів, допускається використовувати килимові покриття з горючих матеріалів з індексом розповсюдження полум'я по поверхні до 20, з помірно димоутворюючою здатністю та помірно небезпечних за токсичністю, а в будинках заввишки 10 поверхів та більше - важкогорючих з індексом розповсюдження полум'я по поверхні до 20, з малою димоутворюючою здатністю та малонебезпечних за токсичністю. Килимові покриття мають бути наклеєні на негорючу основу (крім будинків V ступеня вогнестійкості).

4.39 Опорядження стін і стель залів для глядачів і залів критих спортивних споруд з кількістю місць до 1500, аудиторій (більше 50 місць), конференц-залів, актових залів (крім залів, розташованих в будинках V ступеня вогнестійкості), а також торговельних залів приміщень підприємств роздрібної торгівлі в будинках I, II, III, IIIa, IIIб ступенів вогнестійкості слід передбачати з важкогорючих або негорючих матеріалів.

В зазначених залах з кількістю місць більше 1500, у приміщеннях сховищ бібліотек та архівів, а також службових каталогів та описів у архівах - тільки з негорючих матеріалів.

В оперних та музичних театрах опорядження стін та стель повинно бути виконано з важкогорючих матеріалів незалежно від місткості залу.

Додаткові вимоги до проектування будинків заввишки понад 16 поверхів

4.40 Будинки заввишки понад 16 поверхів належить проектувати I ступеня вогнестійкості і розділяти по вертикалі на пожежні відсіки протипожежними перекриттями з

межею вогнестійкості не менше 2 год; такий відсік по висоті не повинен перевищувати 8 поверхів. Площа пожежного відсіку для будинків заввишки від 16 поверхів до 25 включно повинна бути не більше 2200 м², для будинків вище 25 поверхів - не більше 1200 м².

4.41 Сходові клітки будинків заввишки понад 16 поверхів повинні бути незадимлюваними 1-го та 2-го типу і розділятися на відсіки через кожні 8 поверхів (з урахуванням 4.28) суцільною протипожежною перегородкою 1-го типу.

Зонуванню підлягають інженерні системи (протипожежний водопровід, вентиляційні системи, сміттепроводи та ін.).

4.42 У межах нижнього поверху кожного пожежного відсіку по периметру будинку повинні передбачатись евакуаційні балкони або відкриті галереї (з урахуванням 4.10) з виходом на них із незадимлюваних сходових кліток, коридорів та приміщень. Площа таких балконів або відкритих галерей повинна бути розрахована на можливість перебування на них найбільшої кількості людей, які одночасно знаходяться на всіх поверхах пожежного відсіку. У будинках з приміщеннями для сну (готелі та ін.) такі балкони, площадки і галереї слід передбачати на кожному поверсі, починаючи з 17-го.

4.43 Місткість ресторанів та зальних приміщень вище 16-го поверху не повинна перевищувати 100 місць.

4.44 При оснащенні фасадів будинків підйомними пристроями для ремонту і очищення фасадів ці пристрої повинні розраховуватися на використання пожежними підрозділами, в тому числі для рятування людей.

4.45 Опорядження і облицювання стін та стелі на шляхах евакуації та в зальних приміщеннях необхідно передбачати із негорючих матеріалів.

Для опорядження приміщень будинків, що мають атріум, а також будинків заввишки понад 16 поверхів допускається застосування горючих матеріалів завтовшки не більше 0,4 мм.

4.46 Замість протипожежних стін для вирішення архітектурно-планувальних і функціональних завдань допускається влаштування протипожежної зони згідно з протипожежними вимогами СНіП 2.01.02.

4.47 У будинках заввишки понад 16 поверхів при влаштуванні сміттепроводу кожний пожежний відсік (див. 4.41) повинен мати окремий ізольований сміттепровід із завантажувальним люком, орієнтованим назовні.

4.48 Евакуаційне освітлення будинків заввишки понад 16 поверхів повинно бути першої категорії.

5 КОНСТРУКТИВНІ ВИРІШЕННЯ

5.1 Конструктивні вирішення, конструкції громадських будинків, споруд та їх частин необхідно проектувати відповідно до їх функціонального призначення та обраним об'ємно-планувальним вирішенням з урахуванням природно-кліматичних та інженерно-геологічних умов будівництва, а також згідно з нормативними документами: СНіП 2.02.01; СНіП 2.03.01; СНіП 2.03.03; СНіП II-22; СНіП II-23; СНіП 2.03.06; СНіП II-25; СНіП 2.01.09; СНіП II-7; ДБН В.1.1-1; СНіП II-3; СНіП II-12; СТ СЕВ 4867; ГОСТ 27751 (СТ СЕВ 384).

5.2 Для багатоповерхових громадських будинків рекомендуються безкаркасні, каркасні та комбіновані конструктивні системи, а також за належного обґрунтування - блочні.

Для великопрогонових зальних приміщень громадських будинків рекомендуються для застосування: площинні конструкції (балки, рами, ферми різноманітної конфігурації, арки); сітчасті покриття; просторові конструкції (склепіння, куполи, оболонки, вантові покриття). Для балконів трибун спортивних залів рекомендуються похилі консольні балкові та площинні рамні конструкції східчастої форми.

5.3 У громадських будинках передбачаються температурно-усадкові та осадкові шви.

Таблиця 3 - Максимальні відстані між температурно-усадковими швами в будинках із збірного залізобетону

Річний перепад середньодобових температур, °C	Відстань між температурно-усадковими швами, м	
	Крок поперечних стін, м, до	
	7	4
30	Не обмежується	Не обмежується
40	175	250

Таблиця 4 - Максимальні відстані між температурно-усадковими швами в монолітних і збірно-монолітних будинках

Конструктивна система	Відстань між температурно-усадковими швами, м, якщо перекриття	
	монолітні	збірні
3 несучими зовнішніми стінами	40	60
3 ненесучими зовнішніми стінами	50	80

Відстань між температурно-усадковими швами належить визначати розрахунком з урахуванням кліматичних умов будівництва, матеріалу стін і перекриттів, конструктивної схеми будинку.

Допускається призначати відстані між температурно-усадковими швами в будинках із збірних залізобетонних конструкцій за таблицею 3, у будинках із монолітного і збірно-монолітного залізобетону - за таблицею 4, у будинках із кам'яних конструкцій - за таблицею 5.

Таблиця 5 - Максимальні відстані між температурно-усадковими швами в будинках із кам'яних конструкцій

Середня температура зовнішнього повітря найбільш холодної п'ятиденки	Кладка					
	із глиняної цегли, керамічних і природних каменів, великих блоків із бетону або глиняної цегли			із силікатної цегли, бетонних каменів, великих блоків із силікатного бетону і силікатної цегли		
	на розчинах марок					
	50 і більше	25-10	4	50 і більше	25-10	4
-300 °С	60	90	120	40	50	60
- 20 °С і вище	100	150	200	50	75	200
Примітка 1. Якщо відстань між поперечними стінами не перевищує висоти будинку (але не більше 20 м), допускається збільшувати відстані, які наведені в цій таблиці, на 25 %.						
Примітка 2. Для проміжних значень розрахункових температур відстань між температурними швами допускається визначати інтерполяцією.						

6 БЕЗПЕКА ЕКСПЛУАТАЦІЇ БУДИНКІВ

6.1 При проектуванні громадських будинків необхідно забезпечувати безпечні підходи і під'їзди до будинків, можливість безпечного переміщення відвідувачів усередині будинків, у тому числі інвалідів, осіб з обмеженою рухомістю і дітей (ВСН 62).

Слід передбачати можливість вносити і виносити обладнання, меблі, носилки з хворим тощо.

6.2 У необхідних випадках у будинках можуть бути передбачені захисні пристрої, що виключають можливість несанкціонованого проникнення.

Обсяги застосування та види цих пристроїв обумовлюються у завданні на проектування.

6.3 Висота порогів не повинна перевищувати 0,025 м. Не слід використовувати поодинокі сходинки на шляху руху людей.

6.4 За наявності у приміщенні уступу з перепадом рівнів підлоги 0,25 м і більше на верхньому рівні необхідно передбачати огорожу заввишки 0,9 м або інші пристрої.

6.5 Зовнішні віконні прорізи з висотою підвіконня від рівня підлоги менше 0,6 м повинні мати пристрої безпеки, що захищають від випадкового падіння з будинку, якщо різниця між рівнем підлоги і поверхнею зовні перевищує 1,5 м.

6.6 Перемички, які розташовані у прорізах над пішохідними шляхами, повинні встановлюватись на висоті не менше 2,1 м.

6.7 Для дверей, що не мають обрамлення, а також для внутрішніх засклених дверей, якщо відстань від скла до рівня підлоги менше 0,9 м, повинно застосовуватись безпечне скло (загартоване, армоване та ін.).

6.8 Скляні двері, що не мають обрамлення, необхідно забезпечувати покажчиками, які мають площу не менше 0,02 м² і розташовуються на висоті 0,7-1,5 м від рівня підлоги. Це саме стосується дверей, що відчиняються на обидва боки.

6.9 Двері на петлях, що гойдаються, та двері-вертушки на шляхах пересування інвалідів передбачати забороняється.

У нижній частині полотен дверей, якими користуються інваліди на колясках, застосовується прозоре засклення, розташоване не вище 0,9 м від рівня підлоги. Для засклення використовується загартоване скло, захищене протиударною смугою на висоту 0,3 м від підлоги; на склі повинен бути покажчик, аналогічний передбаченому у 6.8.

6.10 У будинках з уклоном покрівлі до 12 % включно заввишки від рівня землі до карниза чи до верху зовнішньої стіни (парапету) більше 10 м, а також у будинках з уклоном покрівлі понад 12 % та заввишки від рівня землі до карниза більше 7 м слід передбачати відповідну огорожу на покрівлі.

6.11 Якщо влаштовуються зовнішні водостоки, повинна бути виключена можливість утворення і падіння полою.

6.12 У пішохідних зонах будинків і комплексів для забезпечення захисту пішоходів від дискомфорту дії вітрових потоків рекомендується використовувати вітрозахисні стіни та екрани.

6.13 У разі змінення функції будинку необхідно розробляти заходи щодо перепрофілювання будинків і приміщень згідно з діючим законодавством та нормативними вимогами, що відповідають новому призначенню, та узгоджувати їх з державними органами пожежного і санітарного нагляду.

7 САНІТАРНО-ГІГІЄНІЧНІ ВИМОГИ ТА ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ БУДИНКІВ

7.1 У громадських будинках повинні бути забезпечені умови перебування людей згідно з санітарно-гігієнічними параметрами, встановленими у додатках Н та П.

7.2 Конструкції, деталі та обладнання будинків, опорядження стін і стель, покриття підлог всіх приміщень, а також сходів, коридорів тощо слід передбачати із матеріалів, дозволених до застосування Міністерством охорони здоров'я України.

Санітарно-гігієнічні приміщення

7.3 Розміри, розміщення і обладнання санітарно-гігієнічних приміщень повинні задовольняти вимоги зручності користування, прибирання та дезинфекції; запобігання розповсюдженню інфекції, неприємних запахів, надмірної вологості, паразитичної фауни і мікрофлори.

Основою розрахунку площі санітарно-гігієнічних приміщень є розрахункова чисельність осіб чоловічої та жіночої статі, що встановлюється завданням на проектування. Пропускна спроможність обладнання визначається за спеціальними нормативними документами.

7.4 Розміри кабін вбиралень та душових, проходів до них і в умивальник, а також відстані між сантехнічними приладами слід приймати за додатком Р.

7.5 Слід забезпечувати можливість використання санітарно-гігієнічних приміщень інвалідами, що пересуваються на кріслах-колясках або милицях, згідно з додатком Г та вимогами ВСН 62.

7.6 Приміщення туалетів у громадських будинках і спорудах (крім відкритих спортивних споруд) слід розташовувати на відстані не більше 75 м від найбільш віддаленого місця постійного перебування людей.

7.7 Кількість приміщень або кабін особистої гігієни жінок належить визначати з розрахунку один гігієнічний душ на кожні 100 жінок, які працюють у найбільш численній зміні. Якщо кількість жінок понад 14 до 100, слід передбачати одну кабінку з гігієнічним душем, яку слід розміщувати при жіночій вбиральні і яка повинна мати вхід з умивальні. Розміри приміщення (кабіни) для гігієнічного душу з місцем для роздягання повинні бути в плані не менше 2,4 м x 1,2 м.

7.8 Необхідність медпункту визначається завданням на проектування з урахуванням типового положення про установу. Медпункт повинен мати два приміщення загальною площею не менше 16 м².

Повітряне середовище, температурний режим

7.9 Розрахункові параметри повітряного середовища (температура, відносна вологість, рухомість повітря) у приміщеннях громадських будинків різного призначення повинні прийматися згідно з будівельними нормами за видами будинків та споруд, нормативами опалення та вентиляції і забезпечуватись роботою відповідних систем.

Оптимальні параметри повітряного середовища в приміщеннях повинні прийматися згідно зі СНіП 2.04.05 і забезпечуватись роботою систем кондиціонування повітря.

7.10 Пристрої опалення і вентиляції, теплова та гідравлічна ізоляція огорожувальних конструкцій будинків і трубопроводів повинні запобігти утворенню конденсату, вологих плям, плісень та грибкових утворень на поверхні стін, стель та трубопроводів.

7.11 Приміщення з постійним перебуванням людей, що мають природне освітлення, повинні провітрюватись через вікна, фрамуги, кватирки або інші пристрої, за винятком приміщень, в яких за технологічними вимогами не допускається проникнення зовнішнього повітря.

7.12 У будинках, які проектуються для ІІІВ, ІІІБ, ІІІВ кліматичних зон та ІІВ-4 кліматичної підзони, за винятком гірських районів, повинно бути передбачене наскрізне або

кутове провітрювання приміщень з постійним перебуванням людей (у тому числі через коридор або суміжне приміщення).

7.13 Нормативний температурний режим приміщень, для яких передбачається програмне зниження температури в неробочий час, повинен відновлюватись автоматично до початку робочого дня.

Освітленість та інсоляція будинків і приміщень

7.14 У громадських будинках повинно бути забезпечено природне і штучне освітлення, а також інсоляція згідно з нормативами СНіП 11-4 та СанПіН 2605.

7.15 Для природного освітлення приміщень допускається використання zenітних ліхтарів. Вони повинні виготовлятися з негорючих матеріалів.

7.16 Допускається проектувати без природного освітлення: приміщення, розташування яких допускається у підвальних поверхах (додаток Л); актові зали; конференц-зали; лекційні аудиторії та кулуари; торговельні зали магазинів; салони для відвідувачів підприємств побутового обслуговування; демонстраційні, спортивно-демонстраційні та спортивно-глядацькі зали та ковзанки: кімнати інструкторського та тренерського складу; приміщення масажних, парильних, а також приміщення лазень сухого жару; приміщення для стоянки машин; буфетні та інші приміщення, що регламентуються відповідними нормативами за видами будинків та споруд.

У будинках заввишки до 26,5 м (від планувальної позначки землі до позначки підлоги верхнього поверху, крім технічного верхнього) у коридорах без природного освітлення, що призначені для евакуації 50 і більше осіб, повинно бути передбачено димовидаляння.

7.17 Приміщення громадських будинків, до яких за технологічними чи гігієнічними вимогами не допускається пряме проникнення сонячних променів, та приміщення з системами кондиціювання повітря повинні бути обладнані сонцезахисними пристроями (за виключенням приміщень, орієнтованих на північ). У будинках I і II ступенів вогнестійкості сонцезахист слід виконувати з негорючих матеріалів.

7.18 При освітленні коридорів природним світлом з одного торця їх довжина не повинна перевищувати 24 м, при освітленні з двох торців - 48 м, якщо довжина коридору більша, слід передбачати світлові розширення (кармани).

Відстань між світловими карманами не повинна перевищувати 24 м, а між світловим карманом і вікном у торці коридору - 36 м. Ширина світлового кармана повинна бути не менше половини його глибини, ширина прилеглого коридору при цьому не враховується.

Захист від шуму і вібрації

7.19 У громадських будинках і комплексах повинен дотримуватись шумовий режим згідно з діючими нормативами.

Рівень шуму, що проникає до приміщення від внутрішніх та зовнішніх джерел, не повинен перевищувати встановлених санітарними нормами допустимих рівнів шуму для даної категорії приміщень з врахуванням часу доби (день - ніч) згідно з СанПіН 3077. Рівні вібрації в житлових приміщеннях багатофункціональних будинків регламентуються СанПіН 1304.

7.20 Зниження рівня шуму до нормативного досягається архітектурно-планувальними, будівельно-акустичними заходами з урахуванням звукоізоляційних властивостей огорожувальних конструкцій будинків та віконних прорізів згідно з вимогами норм СНіП II-12.

7.21 За наявності вбудованих у житлові будинки закладів громадського призначення належить передбачати конструктивно-планувальні заходи, які враховують санітарно-гігієнічні вимоги щодо допустимих рівнів шуму та вібрації для житлових будинків і вимоги будівельних норм за видами будинків та споруд.

Вимоги радіаційної безпеки

7.22 Заходи щодо радіаційної безпеки передбачаються при розробці проектів громадських будинків і споруд за вимогами територіальних органів державного санітарного нагляду згідно з вимогами норм радіаційної безпеки НРБУ, ДБН В.1.4-1.01, ДБН В.1.4-2.01.

Вони повинні забезпечувати виключення або максимальне зниження доз опромінювання, які не повинні перевищувати встановлених меж (регламентів) за рахунок:

- використання будівельних і опоряджувальних матеріалів з мінімальним вмістом природних радіонуклідів з урахуванням 7.2;
- застосування автономних систем вентиляції підвальних приміщень з кратністю повітрообміну до 5;
- посиленої герметизації перекриттів між підлогою першого поверху і підвалом.

7.23 У будинках, розташованих на ділянках з підвищеним виділенням природного радону, забороняється розміщення у підвальному, цокольному та на першому поверхах приміщень з тривалим перебуванням людей (в першу чергу, дітей) без виконання достатніх заходів, вказаних у 7.22.

Сміттєвидаляння

7.24 Система видалення сміття, відходів і нечистот у громадських будинках повинна відповідати загальним вимогам до санітарно-гігієнічних приміщень і пристроїв (7.3), при цьому особлива увага приділяється запобіганню загрози забруднення повітря, води, ґрунтів та можливості розповсюдження паразитуючих комах, гризунів та інших шкідників.

7.25 У громадських будинках належить передбачати системи очищення від сміття та пило-прибирання, тимчасового (в межах санітарних норм) зберігання сміття та можливість його вивозу.

Необхідність влаштування у великих громадських будинках та комплексах пневматичних систем сміттєвидаляння визначається завданням на проектування, виходячи з техніко-економічної доцільності їх експлуатації.

7.26 Система видалення сміття повинна розраховуватись виходячи з регіональних нормативів добового накопичення сміття (з урахуванням ступеня благоустрою будинку).

Засоби видалення сміття з будинку повинні бути узгоджені з системою очищення населеного пункту.

7.27 Ствол сміттєпроводу не допускається розміщувати на сходових площадках громадських будинків, за винятком площадок службових сходів (за технологічної необхідності) з відповідним збільшенням ширини площадки.

Ствол сміттєпроводу повинен виготовлятися з негорючих матеріалів, а також мати засоби очищення, промивання і дезинфекції, бути герметичним та звукоізованим від будівельних конструкцій. Він не повинен прилягати до житлових, а також службових приміщень для постійного перебування людей або до таких, що потребують додержання шумового режиму.

7.28 Сміттєзбірну камеру слід розміщувати безпосередньо під стволом сміттєпроводу. Не допускається розташування її під приміщеннями для постійного перебування людей. Сміттєзбірна камера повинна відокремлюватися протипожежними перегородками і перекриттями з межею вогнестійкості не менше 1 год та нульовою межею розповсюдження вогню, відповідати нормативним вимогам до внутрішнього водопроводу і каналізації (СНІП 2.04.01).

7.29 Висота камери повинна бути не менше 1,95 м (від підлоги до стелі). Позначка підлоги сміттєзбірної камери повинна бути вище рівня тротуару або прилягаючої частини проходу в межах 0,05-0,1 м, або необхідне влаштування пандуса. Допускається розміщення камер на іншому рівні при забезпеченні механізації сміттєвидаляння. Вхід до сміттєзбірної камери повинен бути відокремленим від входу до будинку суцільною стіною (екраном) з

дверима, що відчиняються назовні.

7.30 Централізовану або комбіновану систему вакуумного пилоприбирання слід передбачати у таких будинках:

- а) театрах, концертних залах, музеях;
- б) читальних та лекційних залах та книгосховищах бібліотек на 200 тисяч одиниць зберігання і більше;
- в) магазинах з торговельною площею 6500 м² і більше;
- г) корпусах готелів, санаторіїв, закладів відпочинку і туризму, стаціонарів лікувальних закладів на 500 місць і більше;
- д) установах органів управління, науково-дослідних інститутах, проектних та конструкторських організаціях з чисельністю співробітників 800 і більше;
- е) спеціалізованих будинках з підвищеними санітарно-гігієнічними вимогами.

Необхідність проектування централізованої або комбінованої систем вакуумного пилоприбирання в інших будинках визначається завданням на проектування за умови техніко-економічного обґрунтування.

В разі влаштування комбінованої системи вакуумного пилоприбирання радіус обслуговування одним приймальним клапаном повинен бути не більше 50 м.

7.31 За відсутності централізованої або комбінованої систем пилоприбирання влаштування камери очищення фільтрів пиłosосів визначається завданням на проектування.

В разі організації пилоприбирання пиłosосами з тканинною системою фільтрації у громадських будинках заввишки понад 5 поверхів слід влаштовувати камери для очищення фільтрів пиłosосів на кожні 500 м² площі підлоги, що прибирається, з організацією повітрообміну кратністю не менше 10 за годину. Вимоги щодо камер очищення фільтрів у будинках заввишки до 5 поверхів включно визначаються у завданні на проектування.

Електротехнічні пристрої, зв'язок та сигналізація.

Системи автоматизації і диспетчеризації інженерного обладнання

7.32 У громадських будинках слід передбачати електрообладнання, електроосвітлення, мережі єдиної національної системи зв'язку, телевізійного та проводового мовлення.

7.33 Електротехнічні пристрої належить проектувати згідно з правилами улаштування електроустановок (ПУЕ), ВСН 59, ВСН 60, а також іншими діючими нормативними документами.

7.34 Блискавкозахист громадських будинків повинен виконуватись з урахуванням наявності телевізійних антен і трубостояків слабкострумових мереж згідно з РД 34.21.122.

7.35 У відповідності із завданням на проектування та вимогами спеціальних, відомчих і будівельних норм за видами будинків та споруд окремі будинки або окремі приміщення можуть бути обладнані такими засобами, пристроями та системами:

- відомчого зв'язку;
- відомчого телевізійного та проводового мовлення;
- прийому телебачення з штучних супутників Землі (супутникове телебачення);
- звукофікації;
- синхронного перекладу мов;
- сигналізації та регламентації часу;
- комп'ютерних мереж;
- пріоритетного сповіщення, у тому числі сповіщення про пожежу;
- автоматичної пожежної сигналізації;

- охоронної сигналізації;
- сигналізації загазованості, задимлення та затоплення;
- автоматизації і диспетчеризації інженерного обладнання будинків та іншими спеціальними видами пристроїв зв'язку, сигналізації, автоматизації і диспетчеризації.

7.36 Кількість абонентських пристроїв та їх розміщення повинні визначатись згідно з вимогами спеціальних, відомчих і будівельних норм за видами будинків та споруд і завданням на проектування

7.37 Порядок взаємодії засобів відомчого зв'язку з мережами зв'язку загального користування визначається за встановленим порядком.

7.38 Перелік приміщень громадських будинків, для яких повинна бути передбачена автоматична пожежна сигналізація (АПС) та установка автоматичного пожежогасіння, наведені у додатку С.

Газопостачання

7.39 Системи газопостачання громадських будинків повинні відповідати вимогам СНіП 2.04.08.

Встановлення газового обладнання не допускається:

а) У кухнях дитячих дошкільних закладів, буфетах і кафе театрів та кінотеатрів, клубів, цент рів культури і дозвілля;

б) на підприємствах громадського харчування, торгівлі, побутового обслуговування та інших підприємствах і установах, що розміщені в житлових будинках.

Встановлення газового обладнання забороняється в громадських будинках та спорудах заввишки більше 26,5 м (від планувальної позначки землі до позначки підлоги верхнього поверху, крім технічного верхнього), у будинках з атріумами та зальними приміщеннями, у школах, у багатофункціональних будинках з житловими приміщеннями.

У лікувальних і амбулаторно-піоліклінічних закладах допускається передбачати централізоване газопостачання тільки у приміщеннях приготування їжі, центральних заготівельних, лабораторій і стоматологічних поліклінік, які розміщуються в окремо розташованих будинках.

Місця встановлення газових плит повинні бути обладнані місцевими вентиляційними підсосами

7.40 У підвалах, технічних підпідлогових просторах, цокольних та перших поверхах громадських будинків та споруд газифікованих поселень, а також у приміщеннях, зазначених у 7.39 належить передбачати кот роль довибухонебезпечних концентрацій паливного газу в повітрі з виведенням на колективну попереджувальну сигналізацію та об'єднану диспетчерську службу.

Опалення, вентиляція і кондиціонування повітря

7.41 Системи опалення, вентиляції та кондиціонування повітря, у тому числі системи аварійної протидимної вентиляції, повинні проектуватися з додержанням вимог СНіП 2.04.05, а також будівельних норм за видами будинків та споруд. Граничні значення допустимих параметрів внутрішнього середовища приміщень з постійним перебуванням людей встановлені додатком Н.

Внутрішній водопровід і каналізація

7.42 Системи водопостачання і каналізації, у тому числі системи протипожежного водопостачання, повинні проектуватися з додержанням вимог СНіП 2.04.01, а також будівельних норм за видами будинків та споруд.

Вимоги до розташування установок автоматичного пожежогасіння наведені у додатку С.

8 ВИМОГИ ДО ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

8.1 Об'ємно-планувальні і конструктивно-технологічні вирішення громадських будинків, а також системи їх інженерного обладнання повинні забезпечувати оптимальний рівень енерговитрат при будівництві і експлуатації.

8.2 Огороджувальні конструкції будинку повинні проектуватися з теплозахисними властивостями, які забезпечують питоме споживання теплової енергії, що витрачається на опалення, в межах встановлених нормативів.

8.3 Площі світлопрозорих огорожень не повинні перевищувати величин, що регламентуються діючими нормами.

8.4 Всі будинки, що підключаються до систем централізованого тепlopостачання, повинні бути обладнані пристроями для комерційного обліку теплової енергії, що споживається, встановленими на абонентських вводах.

Пристрої для комерційного обліку та регулювання теплоспоживання в індивідуальних теплових пунктах будинків повинні проектуватися згідно з вимогами діючих норм проектування систем опалення, вентиляції та кондиціонування.

8.5 Системи теплоспоживання будинків тепловою потужністю 50 кВт і більше повинні обладнуватися пристроями для автоматичного регулювання теплової потужності. Будинки з фіксованою тривалістю робочого дня належить проектувати з регуляторами програмного споживання теплової енергії.

8.6 Системи витяжної вентиляції будинків повинні проектуватися з природним спонуканням, якщо використання вентиляції з механічним спонуканням для окремих приміщень не регламентоване діючими будівельними нормами за видами будинків та споруд.

Встановлення дефлекторів не допускається.

8.7 Системи припливної вентиляції проектують, як правило, низьконапірними і обладнують пристроями автоматичного регулювання теплової потужності. За обґрунтування слід використовувати теплоутилізатори.

8.8 Індивідуальні джерела тепlopостачання будинків від автономних теплогенераторів, які приймаються згідно з діючими нормами, слід проектувати з техніко-економічним обґрунтуванням, з використанням джерел енергії, що відновлюються (сонячних колекторів, теплових насосів та ін.).

ДОДАТОК А
(рекомендований)

ПЕРЕЛІК
видів громадських будинків та споруд

Будинки дитячих дошкільних закладів

Дитячі дошкільні заклади загального, спеціального та оздоровчого типу.
Будинки дитини та дошкільні дитячі будинки.
Дошкільні заклади, об'єднані з початковою або основною школою.

Будинки навчальних закладів

Загальноосвітні та спеціалізовані школи.
Загальноосвітні, спеціальні та санаторні школи-інтернати.
Міжшкільні навчально-виробничі комбінати.
Позашкільні заклади.
Професійно-технічні навчальні заклади.
Вищі навчальні заклади.
Інститути підвищення кваліфікації спеціалістів.

Будинки та споруди для охорони здоров'я і відпочинку

Лікувально-профілактичні заклади.
Санітарно-профілактичні заклади.
Установи судово-медичної експертизи.
Аптечні заклади.
Санаторії та санаторії-профілакторії.
Заклади відпочинку та туризму.

Будинки та споруди фізкультурно-оздоровчі та спортивні

Відкриті фізкультурно-спортивні споруди.
Будинки та криті споруди.
Фізкультурно-спортивні та фізкультурно-оздоровчі комплекси.

Будинки культурно-видовищних, закладів дозвілля та культових закладів.

Бібліотеки.
Музеї та виставки.
Будинки дозвілля (клуби, центри культури і дозвілля та ін.).
Видовищні будинки (театри, концертні зали, кінотеатри, цирку та ін.).
Культові будинки, споруди та комплекси.

Будинки для підприємств торгівлі та громадського харчування

Будинки для підприємств роздрібної торгівлі.
Будинки для підприємств громадського харчування (за винятком будинків та приміщень громадського харчування, які відносяться до допоміжних будинків і приміщень промислових підприємств).

Будинки підприємств побутового обслуговування

Комплексні підприємства побутового обслуговування.
Лазні, лазнево-оздоровчі комплекси.
Хімчистки та пральні.

Будинки закладів соціального захисту населення

Територіальні центри соціального обслуговування.

Будинки-інтернати загального та спеціального типу.

Будинки для науково-дослідних установ, проектних і громадських організацій та управління

Будинки для науково-дослідних інститутів (за винятком значних спеціальних споруд).

Будинки для проектних та конструкторських організацій.

Будинки інформаційних центрів.

Будинки для органів управління.

Будинки для громадських організацій.

Будинки для кредитування, страхування та комерційного призначення. Банки і банківські сховища.

Будинки для архівів.

Будинки для транспорту, призначені для безпосереднього обслуговування населення

Вокзали усіх видів транспорту.

Контори обслуговування пасажирів та транспортні агентства, касові павільйони.

Будинки для комунального господарства (окрім виробничих, складських та транспортних будинків та споруд)

Будинки для громадянських обрядів, поховальні бюро, крематорії.

Житлово-експлуатаційні заклади.

Будинки готельних підприємств, мотелів та кемпінгів.

Громадські туалети.

Багатофункціональні будинки та комплекси, що включають приміщення різного призначення

ДОДАТОК Б
(довідковий)

ПЕРЕЛІК
нормативних документів, на які наведено посилання

ДБН 360-92*	Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень.
ДБН Б.2.4-1-94	Планування та забудова сільських поселень.
ДБН В. 1.1-1-94	Проектування і будівництво цивільних будівель із блоків і каменів пиляних вапняків кримських родовищ в сейсмічних районах.

Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів в будівництві:

ДБН В. 1.4-0.01-97	Основні положення.
ДБН В. 1.4-0.02-97	Типові документи.
ДБН В.1.4-1.01-97	Регламентовані радіаційні параметри. Допустимі рівні.
ДБН В.1.4-2.01-97	Радіаційний контроль будівельних матеріалів та об'єктів будівництва.
ДБН В.2.2-3-97	Будинки та споруди навчальних закладів.
ДБН В.2.2-4-97	Будинки та споруди дитячих дошкільних закладів.
ДБН В.2.2-5-97	Будинки та споруди. Захисні споруди цивільної оборони.
ДБН В.2.5-13-98	Пожежна автоматика будинків і споруд.
СНіП 2.01.01-82	Строительная климатология и геофизика.
СНіП II-3-79**	Строительная теплотехника.
СНіП II-4-79	Естественное и искусственное освещение.
СНіП II-7-81 *	Строительство в сейсмических районах.
СНіП II-12-77	Здания и сооружения. Защита от шума.
СНіП II-22-81	Каменные и армокаменные конструкции.
СНіП II-23-81 *	Стальные конструкции.
СНіП II-25-80	Деревянные конструкции.
СНіП 2.01.02-85*	Противопожарные нормы.
СНіП 2.01.07-85	Нагрузки и воздействия.
СНіП 2.01.09-91	Здания и сооружения на подрабатываемых территориях и просадочных грунтах.
СНіП 2.01.15-90	Инженерная защита территорий, зданий и сооружений от опасных геологических процессов. Основные положения проектирования.
СНіП 2.02.01-83	Основания зданий и сооружений.
СНіП 2.03.01-842.03.01-84*	Бетонные и железобетонные конструкции.
СНіП 2.03.03-85	Армоцементные конструкции.
СНіП 2.03.06-85	Алюминиевые конструкции.
СНіП 2.04.01-85	Внутренний водопровод и канализация зданий.
СНіП 2.04.05-91	Отопление, вентиляция и кондиционирование.
СНіП 2.04.07-86	Тепловые сети.
СНіП 2.04.08-87	Газоснабжение.

СНіП 3.05.01-85	Внутренние санитарно-технические системы.
СНіП 3.05.07-85	Системы автоматизации.
ВСН 01-89/ Росавтотранс	Предприятия по обслуживанию автомобилей.
ВСН 52-86/ Госгражданстрой	Установки солнечного горячего водоснабжения. Нормы проектирования.
ВСН 59-88/ Госкомархитектуры	Электрооборудование жилых и общественных зданий. Нормы проектирования.
ВСН 60-89/ Госкомархитектуры	Устройство связи, сигнализации и диспетчеризации инженерного оборудования жилых и общественных зданий. Нормы проектирования.
ВСН 62-91 / Госкомархитектуры	Проектирование среды жизнедеятельности с учетом потребностей инвалидов и маломобильных групп населения.
ПУЭ	Правила устройства электроустановок.
ПУБЕЛ	Правила устройства и безопасной эксплуатации лифтов.
РД 34.21.122-87/ Минэнерго, Госстрой	Инструкция по устройству молниезащиты зданий и сооружений.
СН 512-78	Инструкция по проектированию зданий и помещений для электронно-вычислительных машин.
ГОСТ 12.1.044-89	Пожаровзрывоопасность веществ и материалов. Номенклатура показателей и методы их определения.
ГОСТ 27751-88 (СТ СЕВ 384-87)	Надежность строительных конструкций и оснований. Основные положения по расчету.
СТ СЕВ 4867-84	Защита от шума. Звукоизоляция ограждающих конструкций. Нормы.
ДержСанПіН 173-96	Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів.
ДержСанПіН 239-96	Державні санітарні норми і правила захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань.
НРБУ-97	Норми радіаційної безпеки України. Державні гігієнічні нормативи.
СанПіН 42-121-4719-88	Санитарные правила устройства, оборудования и содержания общежитии для рабочих, студентов, учащихся средних учебных заведений и профессионально-технических училищ.
СанПіН 1304-75	Санитарные нормы допустимых вибраций в жилых домах.
СанПіН 1757-77	Санитарно-гигиенические нормы допустимой напряженности электрического поля.
СанПіН 2152-80	Санитарно-гигиенические нормы допустимых уровней ионизации воздуха производственных и общественных помещений.
СанПіН 2605-82	Санитарные нормы и правила обеспечения инсоляцией жилых и общественных зданий и территории жилой застройки.
СанПіН 3077-84	Санитарные нормы допустимого шума в помещениях жилых и общественных зданий и на территории жилой застройки.

ДОДАТОК В
(обов'язковий)

ТЕРМІНИ І ВИЗНАЧЕННЯ

Атріум	- частина об'єму будинку у вигляді багатосвітлового простору, як правило, розвиненого по вертикалі з галереями по поверхах, на які виходять приміщення різного призначення. Атріум, розвинутий по горизонталі у вигляді багатосвітлового проходу, може називатися пасажем.
Балкон	- відкрита площадка, яка виступає у вигляді консолі на фасаді будинку чи в інтер'єрі, огорожена перилами.
Відсік підвального і цокольного поверху	- простір, що обмежений протипожежними перепонами (стінами, перегородками, перекриттям); у межах відсіку приміщення можуть бути відокремлені перегородками з межею вогнестійкості за таблицею 1 СНіП 2.01.02.
Відсік пожежний	- частина будинку, відокремлена від інших частин будівлі протипожежними стінами і перекриттями з межею вогнестійкості не менше 2,5 год.
Галерея	- комунікаційний простір у вигляді критого переходу, аркади, колонади, антресолі або протяжного балкону, що з'єднує приміщення чи частини будинку; може бути глухою, заскленою чи не бути огороженою (крім перил).
Горище	- простір між конструкціями покрівлі (зовнішніх стін) та перекриттям верхнього поверху.
Лоджія	- перекрите та огорожене в плані з трьох боків приміщення, відкрите у зовнішній простір.
Пандус	- похила полого площина, яка влаштовується для підйому (входу і в'їзду) у будинку чи споруді (наприклад, у гаражах).
Поверх мансардний	- поверх, у якому приміщення розташовані в об'ємі горища, при цьому площа горизонтальної частини стелі приміщень має бути не менше ніж половина площі підлоги, а висота стін до низу похилої частини стелі - не менше 1,6 м.
Поверх надземний	- поверх, позначка підлоги приміщень якого не нижче планувальної позначки землі.
Поверх підвальный	- поверх, позначка підлоги приміщень якого нижче планувальної позначки землі більше ніж на половину висоти приміщень.
Поверх підземний	- поверх, позначка стелі якого знаходиться нижче рівня планувальної позначки землі.

Поверх технічний	- поверх для розміщення інженерного обладнання та прокладання комунікацій; може бути розташований у нижній (у тому числі технічний підпідлоговий простір), верхній (у тому числі технічне горище) або у середній частині будинку.
Поверх цокольний	- поверх, позначка підлоги приміщень якого нижче планувальної позначки землі на висоту не більше половини висоти приміщень, що в ньому розташовані.
Приміщення технічні	- приміщення для розміщення обладнання тепловузлів, бойлерних, щитових, венткамер, комутаторів, радіовузлів, машинних відділень ліфтів, холодильних установок та ін.
Розрахункова категорія відвідувачів	- кількісний та якісний показники відвідувачів закладу, що встановлюються у завданні на проектування, на які необхідно розраховувати всі споживчі та експлуатаційні характеристики громадського будинку.
Стилобат	- розширена основа будинку, споруди групи споруд
Сходово-ліфтовий вузол	- приміщення для розміщення вертикальних комунікацій сходової клітки і ліфтів
Тамбур	- прохідний простір між дверима, що слугує для захисту від проникнення холодного повітря, атмосферних опадів, пилу, диму і запахів, при вході до будинку, у сходову клітку чи інші приміщення
Трибуна	- споруда з рядами місць, що підвищуються, для глядачів
Умовна одиниця зберігання архівних документів	- є умовною справою з розмірами 210 мм х 297 мм х 17 мм в архівосховищах з горизонтальною системою архівного зберігання при встановленні на 1 м стелажів полиці двох по висоті рядів первинних засобів зберігання з розмірами 245 мм х 350 мм х 180 мм (в кожному 10 справ)
Умовна одиниця зберігання бібліотечних фондів	- є умовною книгою розміром 203 мм х 260 мм х 18 мм у книгосховищах масових бібліотек з систематичним розташуванням фондів на стаціонарних стелажах при встановленні на 1 м стелажів полиці 45 одиниць зберігання
Хол ліфтовий	- приміщення перед входами у ліфти
Шляхи евакуації	- коридори, сходи, сходові клітки, тамбури, шлюзи та інші проходи, що забезпечують евакуацію людей, які знаходяться у будинку

ДОДАТОК Г **(обов'язковий)**

ПАРАМЕТРИ ЗОН, ПРОСТОРІВ ТА ЕЛЕМЕНТІВ БУДИНКІВ І ПРИМІЩЕНЬ ДЛЯ ІНВАЛІДІВ ТА МАЛОМОБІЛЬНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

Г.1 Зона для розміщення крісла-коляски повинна мати ширину не менше 0,9 м і довжину не менше 1,5 м.

Г.2 Смуга руху в будинках та на ділянці при односторонньому русі повинна бути завширшки не менше 1,5 м, при двосторонньому русі - не менше 1,8 м, тому що слід передбачати розміщення на ній інваліда на колясці та іншої особи.

Г.3 Висота проходу до низу конструкцій, що виступають, має бути не менше 2,1 м.

Г.4 Розміри площадки для повороту крісла-коляски на 90° повинні бути не менше 1,3 м х 1,3 м, для повороту на 180° - не менше 1,3 м х 1,5 м, для розвороту на 360° потрібна площадка не менше 1,5 м х 1,5 м.

Ширина балконів, лоджій та галерей має бути не менше 1,5 м у просвіті.

Простір під елементами і частинами будинків, обладнання або меблів, який використовується для під'їзду крісел-колясок, повинен мати ширину по фронту обладнання чи меблів не менше 0,6 м і висоту не менше 0,6 м над рівнем підлоги чи пішохідного шляху. Підходи до обладнання і меблів повинні бути завширшки не менше 0,9 м.

Г.5 Об'єкти і пристрої (поштові скриньки, укриття таксофонів, інформаційні щити та ін.), що розміщуються на стінах будинків, споруд або окремих конструкціях, а також елементи і частини будинків та споруд, що виступають, не повинні скорочувати простору, необхідного для проїзду та маневрування крісла-коляски.

Г.6 У місцях перепаду рівнів, який перевищує 0,04 м, між горизонтальними ділянками пішохідних шляхів або підлоги в будинках та спорудах належить передбачати пандуси та сходи. Конструкції пандусів та їх огорожу слід робити з негорючих матеріалів з межею вогнестійкості не менше 2 годин.

У виняткових випадках допускається передбачати гвинтові пандуси, величина внутрішнього радіуса яких повинна прийматися згідно з нормами (ВСН 62), але не менше 5,5 м.

Уклон кожного маршу пандуса в залежності від його довжини необхідно приймати згідно з нормами (ВСН 62), але він не повинен перевищувати 8 % (1:12). Якщо на шляхах руху перепад рівнів підлоги менше 0,2 м, допускається приймати уклон пандуса не більше 10 % (1:10).

Г.7 Пандус, що слугує шляхом евакуації з другого поверху та поверхів, які розташовані вище, має бути безпосередньо з'єднаний з виходом назовні із будинку чи споруди.

Г.8 Ширина пандуса при односторонньому русі повинна бути не менше 1,2 м, при двосторонньому русі - не менше 1,8 м.

Г.9 На початку і в кінці кожного підйому пандуса слід влаштовувати горизонтальні площадки завширшки не менше ширини пандуса і завдовжки не менше 1,5 м. Довжина проміжних горизонтальних площадок гвинтового пандуса по внутрішньому його радіусу повинна бути не менше 2 м. При зміні напрямку руху пандуса ширина горизонтальної площадки повинна забезпечувати можливість повороту крісла-коляски.

Г.10 По зовнішніх бокових краях пандуса і площадок слід передбачати бортики завширшки не менше 0,05 м.

Г.11 По обидва боки пандуса чи сходового маршу повинна передбачатися огорожа заввишки не менше 0,9 м з поручнями. Поручні в цих випадках повинні бути подвійними на висоті 0,7 і 0,9 м, а для дітей дошкільного віку - 0,5 м. Довжина поручнів має бути більше довжини пандуса або маршу сходів з кожного їх боку не менше ніж на 0,3 м.

Поручні повинні бути круглого перерізу діаметром не менше 0,03 м і не більше 0,05 м або прямокутного перерізу завтовшки не більше 0,04 м.

Г.12 Сходи на шляхах руху інвалідів повинні бути суцільними, рівними, без виступів та з шорсткою поверхнею.

Ребро сходів повинно мати закруглення радіусом не більше 0,05 м. По бокових краях сходового маршу, що не примикають до стін, сходи повинні мати бортики заввишки не менше 0,02 м.

Ширина проступів має бути для зовнішніх сходів не менше 0,4 м; для внутрішніх сходів у будинках та спорудах - не менше 0,3 м; висота підйому сходів: для зовнішніх сходів - не більше 0,12 м, для внутрішніх - не більше 0,15 м.

Г.13 Поверхня покриття пішохідних шляхів і підлог приміщень будинків та споруд, якими користуються інваліди, повинна бути твердою, міцною і не допускати ковзання.

Г.14 Килимові покриття повинні щільно закріплюватися, особливо по краях килимів. Товщина покриття з ворсового килима не повинна бути більшою 0,013 м з урахуванням висоти ворсу.

Г.15 Зона обслуговування маломобільних відвідувачів біля столів, прилавків і робочих місць повинна мати вільний простір розмірами у плані не менше 0,9 м x 1,5 м.

Г.16 Робочі поверхні кіосків, прилавків для торгівлі та обслуговування населення, стояків або їх частин у гардеробах, буфетах, регістратурах, вікна касових кабін тощо слід розташовувати на висоті не більше 0,8 м від рівня пішохідної частини шляху або підлоги приміщення.

Г.17 При проектуванні інтер'єрів, добиранні та розміщенні технологічного та іншого обладнання, приладів та пристроїв належить виходити з того, що зона досяжності для відвідувачів у кріслі-колясці, яка розташована збоку від нього, знаходиться у межах не вище 1,4 м і не нижче 0,3 м від підлоги.

При фронтальному підході зона досяжності має бути не вище 1,2 м і не нижче 0,4 м.

Г.18 Ручки, важелі, крани, кнопки електричних вимикачів і різних апаратів, електричні розетки, отвори торговельних, квиткових та інших автоматів та інші пристрої, призначені для обслуговування інвалідів і літніх людей, слід розташовувати на висоті не більше 1 м від рівня підлоги і на відстані не менше 0,4 м від бокової стіни приміщення.

Г.19 Розміри кабін вбиралень для відвідувача на кріслі-колясці повинні мати ширину не менше 1,65 м, глибину - 1,8 м. Двері мають відчинятися назовні.

У санітарно-гігієнічних приміщеннях, призначених для інвалідів, що рухаються з допомогою крісел-колясок, допоміжних засобів або пристосувань, слід передбачати встановлення поручнів, штанг, підвісних трапецій або іншого обладнання, а душові кабінки для інвалідів обладнувати стаціонарним сидінням чи таким, що відкидається.

У призначеній для інвалідів кабінці туалету загального користування слід передбачати, крім того, гачки для одягу, милиць та інших речей.

Г.20 У раковинах рекомендується використання водопровідних кранів важільної або натискної дії, а також керованих електронними системами.

Г.21 В кабінах для інвалідів, що знаходяться в туалетах загального користування, слід передбачати встановлення кнопки дзвінка, якою можна користуватися з унітазу або від дверей. Електричний дзвінок або оповіщувач повинні бути розташовані в кімнаті чергового при туалеті.

Г.22 Усі елементи стаціонарного обладнання, призначені для використання інвалідами, повинні бути міцно та надійно закріплені. Кріпильні деталі обладнання, регуляторів, електричних вимикачів тощо не повинні виступати за площину стін або елемента, що закріплюється.

Г.23 Ручки, запірні та інші пристрої на дверях, що ведуть до приміщення, де небезпечно

перебувати людям з повною або частковою втратою зору, повинні мати однакову для таких приміщень розпізнавальну рельєфну або фактурну поверхню.

Г.24 Усі доступні для інвалідів місця загального користування, будинки та споруди повинні бути помічені знаками або символами, зокрема: місця паркування особистого автотранспорту; зупинка громадського транспорту; пристосовані для інвалідів входи до будинків, споруд та переходи через транспортні комунікації; громадські туалети (вбиральні), лазні тощо.

ДОДАТОК Д **(обов'язковий)**

ПРАВИЛА ПІДРАХУНКУ ЗАГАЛЬНОЇ, КОРИСНОЇ ТА РОЗРАХУНКОВОЇ ПЛОЩІ, БУДІВЕЛЬНОГО ОБ'ЄМУ, ПЛОЩІ ЗАБУДОВИ ТА ПОВЕРХОВОСТІ БУДИНКІВ

Д. 1 Загальна площа громадського будинку визначається як сума площ усіх поверхів (включаючи технічні, мансардний, цокольний та підвальні).

Площу поверхів будинків слід вимірювати в межах внутрішніх поверхонь зовнішніх стін. Площу антресолей, переходів до інших будинків, застелених веранд, галерей та балконів залів для глядачів та інших залів слід включати до загальної площі будинку. Площу багатосвітлових приміщень слід включати до загальної площі будинку в межах тільки одного поверху.

Якщо зовнішні стіни мають нахил, площа поверху вимірюється на рівні підлоги.

Д.2 Корисна площа громадського будинку визначається як сума площ усіх розташованих в ньому приміщень, а також балконів і антресолей в залах, фойє тощо за винятком сходових кліток, ліфтових шахт, внутрішніх відкритих сходів і пандусів.

Д.3 Розрахункова площа громадського будинку визначається як сума площ усіх розташованих в ньому приміщень, за винятком коридорів, тамбурів, переходів, сходових кліток, ліфтових шахт, внутрішніх відкритих сходів, а також приміщень, призначених для розміщення інженерного обладнання та інженерних мереж.

Площа коридорів, що використовуються як рекреаційні приміщення в будинках навчальних закладів, а в будинках лікарень, санаторіїв, будинків відпочинку, кінотеатрів, клубів, центрів культури і дозвілля та інших закладів, призначених для відпочинку або очікування відвідувачів, включається до розрахункової площі.

Площі радіовузлів, комутаційних, підсобних приміщень при естрадах і сценах, кіноапаратних, ніш завширшки не менше 1 м та заввишки 1,8 м і більше (за винятком ніш інженерного призначення), а також вбудованих шаф (за винятком вбудованих шаф інженерного призначення) включаються до розрахункової площі будинку.

Д.4 Площа горища (технічного горища), технічного підпідвального простору, якщо висота від підлоги до низу конструкцій, що виступають, менше 1,9 м, а також лоджій, тамбурів, зовнішніх балконів, портиків, ганків зовнішніх відкритих сходів до загальної, корисної та розрахункової площі будинку не включаються.

Д.5 Площу приміщень будинків слід визначати за їх розмірами, виміряними між опорядженими поверхнями стін і перегородок на рівні підлоги (без врахування плінтусів). При визначенні площі мансардного приміщення враховується площа цього приміщення з висотою похилої стелі не менше 1,9 м.

Д.6 Будівельний об'єм будинку визначається як сума будівельного об'єму вище позначки ± 0.00 (надземна частина) і нижче цієї позначки (підземна частина).

Будівельний об'єм надземної та підземної частин будинку визначається в межах обмежувальних поверхонь з включенням огорожувальних конструкцій, світлових ліхтарів, куполів та ін., починаючи з позначки чистої підлоги кожної із частин будинку, без урахування архітектурних деталей та конструктивних елементів, що виступають, підпільних каналів, портиків, терас, балконів, об'єму проїздів і простору під будинком на опорах (у чистоті).

Д.7 Площа забудови будинку визначається як площа горизонтального перерізу по зовнішньому обводу будинку на рівні цоколя, включаючи частини, що виступають. Площа під будинком, розташованим на опорах, а також проїзди під будинком включаються до площі забудови.

Д.8 При визначенні поверховості будинку до числа поверхів включаються всі надземні поверхи, у тому числі технічний поверх, мансардний, а також цокольний поверх, якщо

верхній рівень його перекриття знаходиться вище середньої планувальної позначки землі не менше ніж на 2 м. Технічний поверх, розташований над верхнім поверхом, при визначенні поверховості будинків не враховується.

При різній кількості поверхів у різних частинах будинку, а також при розташуванні будинку на ділянці з уклоном, коли за рахунок уклону збільшується кількість поверхів, поверховість визначається окремо для кожної частини будинку, виходячи з рівня виходу з будинку.

Д.9 Торговельна площа магазину визначається як сума площ торговельних залів, приміщень прийому та видачі замовлень, залу кафетерію, площ для додаткових послуг покупцям.

ДОДАТОК Е
(обов'язковий)

**ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ДВОПОВЕРХОВИХ (ДВОЯРУСНИХ) ПІДЗЕМНИХ
АВТОМОБІЛЬНИХ СТОЯНОК**

Е.1 Дані вимоги поширюються на підземні двоповерхові стоянки легкових автомобілів, що працюють на бензині та дизельному пальному.

Е.2 У двоповерхових підземних спорудах допускається розміщення приміщень стоянки автомобілів, мийних, насосних пожежогасіння, трансформаторних підстанцій з сухими трансформаторами і венткамер, що обслуговують ці приміщення.

Е.3 Автостоянки можуть розміщуватись в окремо розташованих спорудах, а також вбудовуватись чи прибудовуватись до будинків іншого призначення за вимогами, що пред'являються до проектування одноповерхових підземних гаражів згідно з ВСН 01.

Е.4 Вбудовані або прибудовані автостоянки повинні відокремлюватися від будинків (приміщень) іншого призначення суцільними протипожежними стінами і перекриттями 1-го типу. Аналогічними конструкціями необхідно відокремлювати технічні та іншого призначення приміщення та інженерні мережі (комунікації) основного будинку при розміщенні їх у підвалах.

Е.5 На поверсі будинку, під яким розташовуються автостоянки, допускається розміщувати приміщення з одночасним перебуванням не більше 50 осіб.

Е.6 Несучі та огорожувальні конструкції повинні відповідати вимогам, що пред'являються до будинків I ступеня вогнестійкості. Між першим та другим підземними поверхами влаштовується суцільне протипожежне перекриття 2-го типу.

Е.7 Площа поверху автостоянки (пожежного відсіку між протипожежними стінами 1-го типу) приймається за таблицею 1.

Е.8 Автостоянки в межах пожежного відсіку слід розділяти на секції протипожежними стінами 2-го типу (з воротами, що зачиняються самі, або автоматично у випадку пожежі). Кількість автомобілів у секції не повинна перевищувати 100 одиниць.

Е.9 З кожного поверху автостоянки повинні передбачатися самостійні виїзди та евакуаційні виходи назовні.

Примітка 1. Допускається влаштування виїздів по спільних для поверхів рампах, відкритих назовні. Сполучення рамп із зовнішнім середовищем може здійснюватись через відкриті прорізи у покриттях (стінах) рамп площею не менше 1 м², що влаштовуються не рідше ніж через 60 м по довжині або в покритті над центральною частиною гвинтових рамп.

Примітка 2. Виїзди у спільні для поверхів рампи слід влаштовувати через тамбур-шлюз.

Е.10 З кожної секції слід передбачати не менше двох виїздів і евакуаційних виходів. Допускається влаштування одного з двох виїздів передбачати не більше ніж через одну суміжну секцію.

Е.11 Виїзди та евакуаційні виходи з поверхів і з секцій слід передбачати розосередженими, керуючись положеннями 4.3 СНІП 2.01.02.

Відстань від найвіддаленішої точки автостоянки до евакуаційного виходу з секції і виходу до сходової клітки не повинна перевищувати відповідно 30 м і 60 м.

Е.12 Допускається для сполучення поверхів підземних автостоянок між собою і з розташованими вище поверхами будинків іншого призначення влаштовувати ліфти і сходові клітки за умови обладнання входів в них у надземній частині - через повітряну зону по балконах та лоджіях, у підземній частині - через відкриті у зовнішнє середовище рампи.

Е.13 Виходи з технічних приміщень, що вказані у пункті Е.2, слід влаштовувати на

рампи. Безпосереднє сполучення цих приміщень з автостоянками не допускається.

Е.14 Системи вентиляції (у тому числі протидимної) та повітряного опалення повинні влаштовуватись для кожного поверху самостійними, не допускається прокладання повітроводів через інший поверх. В разі прокладання повітроводів через суміжну секцію транзитом необхідно забезпечувати межу вогнестійкості стінок повітроводів не менше 0,75 години.

Е.15 Фільтри, глушители в системах вентиляції, кондиціонування і повітряного опалення не повинні містити в собі горючих матеріалів і рідин.

Е.16 Підземні автостоянки повинні обладнуватись установками автоматичного пожежогасіння та внутрішнім протипожежним водопроводом. При цьому комунікації даних систем необхідно влаштовувати роздільними та обладнувати патрубками діаметром 77 мм, що виводяться назовні, для подавання розрахункових витрат води від пересувної пожежної техніки.

Е.17 У приміщеннях необхідно влаштовувати аварійне та евакуаційне освітлення; світлові покажчики "ВИХІД" на шляхах евакуації повинні встановлюватися на висоті 2,5 - 4,0 м від підлоги не рідше ніж через кожні 10 м.

Е.18 У кожній секції автостоянки слід передбачати системи димовидаляння. Системи протидимного захисту повинні мати автоматичний і дистанційний привод від кнопок біля кожного виходу та виїзду по поверхах.

Е.19 Автостоянки необхідно обладнувати системою сповіщення найпростішого типу, яка автоматично вмикається під час спрацювання системи пожежогасіння.

Е.20 Системи пожежогасіння, протидимного захисту, аварійного і евакуаційного освітлення, сповіщення людей про пожежу повинні забезпечуватись електропостачанням за I категорією надійності.

ДОДАТОК Ж
(обов'язковий)

ВИМОГИ ДО ЛІФТІВ, ЩО ПРАЦЮЮТЬ В РЕЖИМІ "ПОЖЕЖА" ТА
"ТРАНСПОРТУВАННЯ ПОЖЕЖНИХ ПІДРОЗДІЛІВ"

Ж.1 Всі ліфти та підйомники в будинках повинні мати автоматичне та дистанційне (із приміщення пожежного поста) керування у режимі "Пожежа", що передбачає опускання під час пожежі у будинку кабіни ліфта на нижній поверх, відчинення дверей з наступним відключенням ліфта.

Ж.2 Один з ліфтів у будинку заввишки 26,5 м і більше від планувальної позначки землі до позначки підлоги верхнього поверху, крім технічного верхнього, вантажопідйомністю не менше 800 кг повинен мати керування у режимі "Транспортування пожежних підрозділів". Крім умов, викладених в Ж.1, він повинен мати автономне керування з першого поверху та кабіни ліфта, що вимикає поверхові кнопочні апарати в період транспортування.

Ж.3 Купе кабіни ліфта для транспортування пожежних підрозділів повинно бути виконано із негорючих матеріалів та мати люк для виходу у шахту ліфта в разі аварії.

Ж.4 Прокладання будь-яких інженерних мереж, комунікацій, трубопроводів (які не відносяться до керування ліфтами) в шахтах пожежних ліфтів не допускається.

Електричні проводи та кабелі для керування ліфтами повинні мати ізоляцію із негорючих матеріалів.

Ж.5 Ліфти, що використовуються в режимі роботи "Транспортування пожежних підрозділів", слід влаштовувати в ізольованих шахтах. Огороджувальні конструкції (стіни, перегородки, перекриття) шахт ліфтів та їх машинних відділень, каналів та ніш для прокладання кабелів та проводів, що живлять електроприймачі ліфтів, повинні бути з межею вогнестійкості не менше 0,75 год.

Двері у прорізах шахт ліфта повинні бути протипожежними не нижче 3-го типу, а в ліфтових холах або тамбурах-шлюзах перед ліфтом - протипожежними 2-го типу, що відчиняються у бік шахт ліфтів, мати ущільнення притворів та прилади для самозачинення.

Огороджувальні конструкції шахт ліфтів у будинках заввишки понад 16 поверхів (стіни та перекриття) повинні мати межу вогнестійкості не менше 2,5 години.

Ж.6 Ліфт для транспортування пожежних підрозділів у будинках заввишки понад 16 поверхів повинен сполучатись з усіма поверхами будинку через повітряну зону, що має протяжність по фасаду не менше 2,0 м, або через тамбури-шлюзи з огорожувальними конструкціями (перегородки та перекриття) з межею вогнестійкості не менше 2,5 години та дверима - не менше 1,2 години.

В шахту ліфта повинен бути забезпечений підпір повітря 40 Па, а в хол або тамбур-шлюз - 20 Па.

У будинках заввишки понад 26,5 м від планувальної позначки землі до позначки підлоги верхнього поверху, крім технічного верхнього, і заввишки до 16 поверхів включно підпір повітря в шахту ліфта або тамбур-шлюз, що розміщується перед нею, повинен бути 20 Па.

ДОДАТОК К **(обов'язковий)**

ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ АТРІУМІВ (ПАСАЖІВ)

К.1 Атріуми (пасажі) допускається влаштовувати в будинках або частинах будинків заввишки не більше 26,5 м від планувальної позначки землі до позначки підлоги верхнього поверху.

Нижній рівень атріума має бути розташований не нижче планувальної позначки землі. Атріуми допускається передбачати на всю висоту будинку.

Будинки атріумного типу повинні бути не нижче II ступеня вогнестійкості.

К.2 Усі приміщення, що виходять до атріума (пасажу), повинні мати не менше двох шляхів евакуації по горизонтальному проходу (галереї), один з них повинен обминати атріум. Якщо приміщення призначене для сну, то шлях евакуації по горизонтальному проходу від дверей цього приміщення до евакуаційного виходу, що веде до сходової клітки, повинен мати протяжність не більше 30 м. Якщо приміщення не використовується для сну, протяжність такого проходу повинна бути не більше 60 м.

Сходові клітки, що з'єднуються дверними прорізами з атріумом, у будинках заввишки 3 поверхи та більше повинні бути незадимлюваними 2-го або 3-го типу.

В об'ємі атріума не допускається передбачати виходи з приміщень (комор) для зберігання горючих матеріалів, майстерень та інших пожежонебезпечних приміщень.

К.3 Конструкції перекриття і покриття атріумів повинні відповідати ступеню вогнестійкості будинку

Заповнення прорізів в огорожувальних конструкціях стін і покриттів атріумів та пасажів повинно передбачатися із світлопрозорих негорючих матеріалів з влаштуванням захисної сітки.

К.4 Опорядження внутрішніх поверхонь атріумів повинно виконуватися з негорючих матеріалів.

К.5 Двері, які відокремлюють атріум від коридорів і сходових кліток, повинні бути протипожежними 1-го типу.

К.6 Атріуми (пасажі) заввишки більше 3-х поверхів повинні обладнуватись системами автоматичного пожежогасіння і протидимного захисту.

Найбільша висота атріумів з природним димовидалянням не повинна перевищувати 15 м, при цьому підлога атріума не може бути піднята над рівнем землі більше ніж на два поверхи.

Димовидаляння з механічним спонуканням для атріумів заввишки понад 15 м, крім витяжки у верхній частині атріума, повинно передбачатися з рівня 10-12 м.

Відкривання клапанів димовидаляння повинно здійснюватися автоматично від сигналів димових пожежних сповіщувачів, дистанційно (від кнопок, встановлених у сходових клітках) та вручну. Відкриванню клапанів у покритті не повинні перешкоджати атмосферні опади.

К.7 Система протидимного захисту атріумів повинна передбачати автоматичне відключення припливно-витяжної вентиляції та кондиціонування, якщо ці системи не задіяні у схемі протипожежного захисту.

ДОДАТОК Л
(обов'язковий)

**ПЕРЕЛІК ПРИМІЩЕНЬ ГРОМАДСЬКИХ БУДИНКІВ,
РОЗМІЩЕННЯ ЯКИХ ДОПУСКАЄТЬСЯ В ПІДВАЛЬНОМУ
ТА ЦОКОЛЬНОМУ ПОВЕРХАХ**

I Підвальний поверх

а) бойлерні, насосні водопостачання і каналізації; камери вентиляційні та кондиціонування повітря; вузли керування та інші приміщення для встановлення та керування інженерним і технологічним обладнанням будинку; машинне відділення ліфтів;

б) вестибюль при влаштуванні виходу з нього назовні через перший поверх; гардеробні, вбиральні, умивальні, душові; приміщення для куріння; роздягальні; кабінки особистої гігієни жінок;

в) комори та складські приміщення (крім приміщень для зберігання легкозаймистих речовин і горючих рідин);

г) приміщення магазинів продовольчих товарів; магазинів непродовольчих товарів торговельною площею до 400 м² (за винятком магазинів та відділів продажу легкозаймистих матеріалів та горючих рідин); приміщення прийому склотари, зберігання контейнерів, прибирального інвентаря;

д) підприємства громадського харчування;

е) санітарні пропускники; дезинфекційні; кабінети охорони праці; комори для білизни; приміщення для зберігання речей хворих; приміщення для тимчасового зберігання трупів; розвантажувальні; розпакувальні; приміщення зберігання і миття мармітних візків, гіпсу; сховища радіоактивних речовин; приміщення для зберігання радіоактивних відходів та білизни, яка забруднена радіоактивними речовинами; стерилізаційні суден і клейонок; приміщення дезинфекції ліжок і стерилізації апаратури; приміщення зберігання, регенерації та нагрівання лікувальної грязі; приміщення для миття та сушіння простиралл, полотен та брезентів; компресорні;

ж) кімнати прасування і чищення одягу; приміщення для сушіння одягу і взуття; приміщення для прання;

к) лабораторії і аудиторії для вивчення спецпредметів зі спеціальним обладнанням;

л) майстерні (крім навчальних і майстерень лікувально-профілактичних закладів);

м) комплексні приймальні пункти побутового обслуговування; приміщення для відвідувачів, демонстраційні зали, знімальні, зали фотоательє з лабораторіями; приміщення пунктів прокату; зали сімейних свят;

н) радіовузли, кінофотолабораторії; приміщення для замкнених систем телебачення;

п) тири для кульової стрільби; спортивні зали і приміщення для тренувальних і фізкультурно-оздоровчих занять (без трибун для глядачів); приміщення для зберігання лиж; більярдні; кімнати для гри в настільний теніс; кегельбани;

р) книгосховища; архівосховища; медичні архіви;

с) кінотеатри або їх зали з кількістю місць до 300; виставочні зали; приміщення для занять гуртків дорослих; фойє;

т) зали ігрових автоматів, приміщення для настільних ігор, репетиційні зали (за умови одночасної кількості відвідувачів у кожному відсіку не більше 100 чол.); при цьому треба передбачати опорядження стін та стель негорючими матеріалами;

у) естради та арени, трюм сцени, оркестрова яма, кімнати директора оркестру та оркестрантів;

- ф) дискотеки до 50 танцювальних пар;
- х) приміщення для збору і пакування макулатури;
- ц) камери зберігання багажу; приміщення для розвантажування та сортування багажу.

II Цокольний поверх

- а) всі приміщення, розміщення яких допускається у підвалі;
- б) бюро перепусток, довідкові, реєстратури, каси ощадних банків та інші каси; транспортні агентства; приміщення для виписки хворих; центральні комори білизни;
- в) службові і конторські приміщення;
- г) басейни, криті ковзанки з штучним льодом без трибуни для глядачів;
- д) приміщення копіювально-множильних служб;
- е) реєстраційні зали;
- ж) лазні сухого жару;
- к) лабораторії, що виготовляють радонову та сірководневу воду у водолікарнях.

Примітка 1. На цокольному поверсі, підлога якого розташована нижче планувальної позначки тротуару або вимощення не більше ніж на 0,5 м, допускається розміщувати всі приміщення, крім приміщень для перебування дітей у дитячих дошкільних закладах, навчальних приміщень шкіл, шкіл-інтернатів та професійно-технічних училищ, палатних відділень, кабінетів електросвіт-лолікування, пологових, операційних, рентгенівських кабінетів, процедурних і кабінетів лікарів, житлових приміщень.

Примітка 2. При розміщенні в підвальному або цокольному поверхах громадських будинків (крім дитячих дошкільних закладів, шкіл, шкіл-інтернатів і лікувальних закладів зі стаціонаром) гаражів легкових автомобілів слід керуватися нормативами ДБН 360, ВСН 60 та ВСН 01.

Примітка 3. Приміщення, що наведені у пунктах а, е, к, п, ф, ц для підвальних поверхів, можуть розміщуватись в них та цокольних поверхах громадських будинків тільки за умови заборони розташування над ними приміщень з постійним масовим перебуванням людей.

ДОДАТОК М
(обов'язковий)

ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ВБУДОВАНИХ ЛАЗЕНЬ
СУХОГО ЖАРУ (САУН)

М.1 Не допускається розміщення вбудованих саун вище другого поверху, у підвальних поверхах, під трибунами, в спальних корпусах оздоровчих таборів для дітей та підлітків, шкіл-інтернатів, дитячих дошкільних закладів, а також під приміщеннями та суміжно з приміщеннями, в яких перебуває понад 100 осіб.

М.2 Місткість парильної сауни повинна бути не більше 10 місць.

М.3 Приміщення сауни в будинках I, II, III ступенів вогнестійкості повинні бути відокремлені протипожежними перегородками 1-го типу та перекриттями 3-го типу, а в будинках IIIа, IIIб, IV, IVа ступенів вогнестійкості - протипожежними перегородками та перекриттями з межею вогнестійкості не менше 1 години.

М.4 Сауна повинна мати відокремлений евакуаційний вихід безпосередньо назовні; влаштування виходів безпосередньо до вестибюлів, холів, сходових кліток, призначених для евакуації людей з будинків, не допускається.

М.5 Сауна повинна бути обладнана піччю заводського виготовлення з автоматичними захистом і відключенням до повного остигання через кожні 8 годин безперервної роботи.

М.6 У парильній повинно бути передбачено влаштування протипожежних перфорованих сухотрубів, приєднаних до внутрішнього водопроводу.

М.7 Відстань від електрокам'янки до обшивки стін парильної повинно бути не менше 0,20 м.

М.8 Безпосередньо над електрокам'янкою під стелею слід встановлювати негорючий теплоізоляційний щит. Відстань між щитом і обшивкою стелі повинна бути не менше 0,05 м.

М.9 У парильній повинна бути передбачена природна припливно-витяжна вентиляція, що забезпечує однократний повітрообмін.

М.10 Використання для обшивки парильної смолистої деревини не допускається.

ДОДАТОК Н
(обов'язковий)

**Таблиця Н. 1 - ГРАНИЧНІ ЗНАЧЕННЯ ДОПУСТИМИХ ПАРАМЕТРІВ
ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПРИМІЩЕНЬ З ПОСТІЙНИМ
ПЕРЕБУВАННЯМ ЛЮДЕЙ**

Параметри	Од. виміру	Граничні значення			
		взимку		влітку	
		не менше	не більше	не менше	не більше
Температура повітря	°С	18	22	-	28
Різниця температур, вимірювана:					
- біля стелі і підлоги	°С	-	3	-	-
- у різних точках на одному рівні	°С	-	3	-	-
- в повітрі і на поверхні стіни	°С	-	3	-	-
- в повітрі і на поверхні вікна	°С	-	16	-	-
Температура підлоги	°С	16,5	26	18	-
Температура стелі	°С	16	30	21	-
Відносна вологість повітря	%	30	45	30	65
Швидкість повітря	м/с	-	0,2	-	0,5
Концентрація нетоксичного пилу	мг/куб.м	-	0,15	-	0,15
Коефіцієнт природного освітлення	%	0,3	-	0,3	-
Інсоляція на широті 48° пн.ш. і північніше	год	2,5	-	-	-
Інсоляція на широті південніше 48° пн.ш.	год	2,0	-	-	-
Шум і вібрація		згідно з 7.19			
Примітка 1 . Розрахункові значення параметрів для приміщень громадських будинків різних видів встановлюються будівельними нормами за видами будинків та споруд в межах значень, регламентованих таблицею Н.1.					
Примітка 2. Максимальна температура поверхні стелі, що гріє, встановлюється СНіП 2.04.05 залежно від висоти приміщення.					
Примітка 3. Значення температури внутрішнього повітря приміщення в літній період, а також параметри відносної вологості, швидкості і запиленості повітря регламентуються для приміщень з надлишками тепла і вологи, для яких згідно з нормами проектування цих приміщень передбачається примусова вентиляція. При цьому температуру внутрішнього повітря для літнього періоду вказано для умов, коли температура зовнішнього повітря не перевищує 25 °С.					

ДОДАТОК П
(рекомендований)

Таблиця П. 1 - ОПТИМАЛЬНІ ЗНАЧЕННЯ ДЕЯКИХ САНІТАРНО-ГІГІЄНИЧНИХ ПАРАМЕТРІВ

Параметри, од. виміру	Діапазон оптимальних значень	
	від	до
Об'ємна щільність позитивних і негативних зарядів аероіонів, нКл/куб.м	0,160	0,480
Концентрація легких позитивних і негативних аероіонів, кількість іонів в 1 куб.см	1000	3000
Інтенсивність неіонізуючих випромінювань (електромагнітні поля, статична електрика, ультрафіолетове та інфрачервоне випромінювання, ультра- та інфразвукові коливання тощо), іонізуючих випромінювань	Не вище гранично допустимих рівнів для населених місць	
Вміст шкідливих хімічних речовин від зовнішніх джерел	Не вище середньодобових гранично допустимих концентрацій (ГДК) для населених місць	

ДОДАТОК Р
(обов'язковий)

**Таблиця Р.1 - МІНІМАЛЬНІ РОЗМІРИ КАБІН ВБИРАЛЕНЬ, ДУШОВИХ,
ПРОХОДІВ ТА ВІДСТАНІ МІЖ ОБЛАДНАННЯМ**

Показник	Вбиральні	Умивальні	Душові
Розміри кабін у плані, м, якщо двері відчиняються:			
- назовні	0,85x1,2	-	0,85x1,8**
- всередину	0,85x1,5*	-	-
- відкритих кабін (без дверей)	-	-	0,85x1,0
Висота розподільвальних екранів (від підлоги), м	1,8	-	1,8
Відстань від підлоги до розподільвального екрану, м	0,2	-	0,2
Відстань між приладами (в осях), м:			
- умивальниками	-	0,65	-
- пісуарами	0,7	-	-
Ширина проходів, м,			
між рядами кабін:			
- до 6 в ряду	1,5	-	1,5
- понад 6 -"	2,0	-	1,5
між рядами умивальників	-	1,6	-
між рядами пісуарів:			
- до 6 в ряду	1,5	-	-
- понад 6 -"	2,0	-	-
між стіною (перегородкою) і рядом кабін	1,3	1,1	1-при кількості в ряду до 6; 1,5-при 7 кабінах та більше
між кабінами і рядом пісуарів	2,0	-	-
* Допускається тільки для вбиралень, що складаються із однієї кабіни і шлюзу.			
** У тому числі місце (шлюз) для переодягання.			
Примітка. Розміри кабін вбиралень та душових, проходів до них та в умивальник, а також відстань між сантехобладнанням (приладами) у будинках дитячих дошкільних закладів, шкіл, шкіл-інтернатів та лікарень слід приймати за нормами проектування цих будинків.			

ДОДАТОК С
(обов'язковий)

**Таблиця С. 1 - ПЕРЕЛІК ПРИМІЩЕНЬ ГРОМАДСЬКИХ БУДИНКІВ, ДЛЯ ЯКИХ
ПОВИННІ БУТИ ПЕРЕДБАЧЕНІ АВТОМАТИЧНА ПОЖЕЖНА СИГНАЛІЗАЦІЯ ТА
УСТАНОВКИ АВТОМАТИЧНОГО ПОЖЕЖОГАСІННЯ**

Вид будинку	Приміщення, в яких передбачаються установки автоматичного пожежогасіння	Приміщення, в яких передбачається автоматична пожежна сигналізація
1. Дитячі дошкільні заклади	-	Усі приміщення, крім комор овочів, і див. примітку 1
2. Школи місткістю більше 360 учнів, школи-інтернати та інтернати при школах	-	Усі приміщення і див. примітку 1
3. Професійно-технічні та вищі навчальні заклади	Див. 24 цієї таблиці	Згідно з діючими переліками міністерств, відомств та іншими нормативними документами
4. Науково-дослідні інститути	Див. 24 цієї таблиці	Те саме
5. Лікувально-профілактичні заклади, аптеки	-	Приміщення приймання і виписування, палатні відділення, лікувально-діагностичні відділення, рентгено-діагностичні відділення, кабінети ангіографії, відділення комп'ютерної та рентгенівської томографії, кабінети термодіагностики, лабораторії, мікробіологічна група, службові та побутові приміщення, аптеки, патологоанатомічні відділення, станції швидкої допомоги, віварії, харчоблоки згідно з пунктом 21 цієї таблиці і див. примітку 1
6. Санаторії, заклади відпочинку та туризму	-	Спальні корпуси місткістю 40 місць і більше, приймально-вестибюльна група, їдальня, приміщення культурно-масового, туристичного, спортивно-оздоровчого та службово-побутового призначення та приміщення громадського харчування згідно з пунктом 21 цієї таблиці і див. примітку 1
7. Будинки готельних підприємств, мотелів та кемпінгів	-	Номери, вітальні, гардеробні, камери зберігання речей, коридори, приміщення чергового персоналу, побутового обслуговування, культурно-масового призначення, пунктів прокату туристичного спорядження та інвентаря, службові і побутові, а також приміщення громадського харчування згідно з пунктом 21 цієї таблиці і див. примітку 1

Продовження таблиці С. 1

Вид будинку	Приміщення, в яких передбачаються установки автоматичного пожежогасіння	Приміщення, в яких передбачається автоматична пожежна сигналізація
8. Будинки для органів управління, проектних та конструкторських організацій	Приміщення сховищ бібліотек та архівів, комор, ремонтних майстерень, палітурно-брошурувальних, збирання, оброблення і пакування макулатури, розташовані в будинках заввишки 10 поверхів і більше, а також у будинках органів державного управління України (за винятком прокуратури), виконкомів Рад народних депутатів областей, міст, районів та відділів управління незалежно від кількості поверхів	Всі приміщення, крім вестибюлів, і див. примітку 1
9. Банки і банківські сховища	Сховища коштовностей та їх відсіки, приміщення серверної	Усі приміщення, крім вестибюлів, і див. примітку 1
10. Будинки для архівів	Приміщення сховищ службових каталогів та описів, а також приміщення, перелічені у 8 і 24 цієї таблиці; приміщення менше 400 м ² кожне в архівах обласного і районного значення дозволяється обладнувати установками газового пожежогасіння або переносними вуглекислотними вогнегасниками	Якщо місткість 150 тисяч умовних одиниць зберігання і більше, - усі приміщення, крім вестибюлів, і див. примітку 1
11. Бібліотеки а) з фондом зберігання до 500 тис. умовних одиниць б) з фондом зберігання 500 тис. умовних одиниць і більше в) з фондом зберігання від 2 млн. умовних одиниць -центральні, наукові, державного значення, обласні, спеціальні	Приміщення, перелічені у 8, 10, 24 цієї таблиці, обладнуються установками автоматичного пожежогасіння, а також дозволяється обладнувати установками газового пожежогасіння або переносними вуглекислотними вогнегасниками Приміщення службових описів та каталогів, а також перелічені у 8,10,24 цієї таблиці Приміщення, перелічені у 8,10,116, 24 цієї таблиці, та книгосховища	З фондом зберігання 200 тисяч умовних одиниць та більше - читальні та лекційні зали, книгосховища, приміщення абонементу, тематичних виставок, показових надходжень, групової та персональної роботи, кабінети персоналу, гардеробні, лабораторії і майстерні, комори та склади і див. примітку 1 Усі приміщення, крім вестибюлів, і див. примітку 1 Усі приміщення, крім вестибюлів, і див. примітку 1
12. Музеї, картинні галереї, виставки	Приміщення горючих матеріальних цінностей, а також приміщення, перелічені у 8, 10, 24 цієї таблиці	Експозиційні зали, фойє, гардеробні, адміністративно-господарські приміщення, реставраційні майстерні, комори, склади

Продовження таблиці С.1

Вид будинку	Приміщення, в яких передбачаються установки автоматичного пожежогасіння	Приміщення, в яких передбачається автоматична пожежна сигналізація
13. Театри	<p>а) простір під колосниками сцени та ар'єрсцени; під нижнім ярусом робочих галерей і нижніми перехідними містками, що їх з'єднують; приміщення сейфу згорнутих декорацій та всі прорізи сцени, включаючи прорізи порталу, карманів сцени, ар'єрсцени, а також частини трюму, що зайнята конструкціями вбудованого обладнання сцени та підйомно-опускних пристроїв мають бути обладнані дренчерними установками;</p> <p>б) покриття сцени та ар'єрсцени, усі робочі галереї та перехідні містки, крім нижніх, трюм (крім вбудованого обладнання сцени), кармани сцени, а також приміщення у будинках зі сценою, що має колосники і трюм; складські приміщення, комори та майстерні, приміщення для монтажу станкових та об'ємних декорацій, камери пиловидалення повинні бути обладнані спринклерними установками;</p> <p>в) у виробничих приміщеннях і резервних складах, розташованих в окремому корпусі на ділянці будинку театру, або при розташуванні підсобно-виробничих приміщень у будинку театру слід передбачати спринклерні установки;</p> <p>г) у демонстраційних комплексах театрів місткістю 600 місць і більше зі сценами панорамного, трибічного та центрального типів слід передбачати установки пожежогасіння</p>	Усі приміщення, крім вестибюлів, і див. примітку 1
14. Концертні та кіноконцертні зали	При місткості більше 800 місць установки автоматичного пожежогасіння у демонстраційному комплексі та див. 13	Усі приміщення, крім вестибюлів див. примітку 1

15. Цирки	Склади декорацій, бутафорії та реквізиту, столярна майстерня, фуражна, інвентарні та господарські комори, приміщення зберігання та виготовлення реклами, приміщення виробничого призначення та обслуговування арени, приміщення для тварин, горищний підкупольний простір над залом для глядачів, естрадою і над гімнастичною площадкою, кармани арени та портали виходів на арену та естраду обладнуються спринклерними установками	Зал для глядачів та репетиційний зал, артистичні, фойє, кулуари, гардеробні, костюмерні, медпункт, кінопроекційні, майстерні, адміністративно-господарські приміщення, дросельні, світлопроекційні, апаратні
-----------	--	--

Продовження таблиці С.1

Вид будинку	Приміщення, в яких передбачаються установки автоматичного пожежогасіння	Приміщення, в яких передбачається автоматична пожежна сигналізація
16. Кінотеатри, клуби, центри культури та дозвілля	а) у кінотеатрах, клубах, центрах культури та дозвілля зі сценами-естрадами місткістю залу для глядачів більше 700 місць за наявності колосників, а також у клубах і центрах культури та дозвілля зі сценами розміром 12,5 м x 7,5 м; 15 м x 7,5 м; 18 м x 9 м; 21 м x 12 м, якщо місткість залу до 700 місць, слід передбачати дренчерні установки у місцях згідно з 13 а цієї таблиці; б) у клубах, центрах культури та дозвілля зі сценами 18 м x 9 м; 21 м x 12 м, якщо місткість залу для глядачів більше 700 місць, а також зі сценами 18 м x 12 м та 21 м x 15 м незалежно від місткості залу слід передбачати дренчерні та спринклерні установки у місцях згідно з 13а, б цієї таблиці	Усі приміщення, крім вестибюлів, і див. примітку 1
17. Культові будинки	Вівтар, обрядові приміщення, зал (молитовний простір) місткістю більше 400 парафіян. Для внутрішнього гасіння куполів храмів, виконаних із горючих матеріалів, необхідно влаштування сухотрубів з дренчерними зрошувачами	Площею понад 500 м ² - усі приміщення, крім вестибюлів, і див. примітку 1

18. Криті та відкриті фізкультурно-спортивні та фізкультурно-оздоровчі будинки та споруди	Елінги, а також склади та інші приміщення площею 100 м ² і більше, призначені для зберігання горючих матеріалів чи негорючих матеріалів у горючій упаковці при розташуванні: - під трибунами місткістю 3000 і більше глядачів у відкритих фізкультурно-спортивних спорудах; - під трибунами будь-якої місткості у критих фізкультурно-спортивних спорудах; - у будинках критих фізкультурно-спортивних споруд місткістю 800 і більше глядачів	Площею понад 500 м ² - усі приміщення, крім вестибюлів, і див. примітку 1
---	---	--

Продовження таблиці С. 1

Вид будинку	Приміщення в яких передбачаються установки автоматичного пожежогасіння	Приміщення, в яких передбачається автоматична пожежна сигналізація
19. Вокзали	Приміщення (камери) зберігання багажу та ручної поклажі (за винятком обладнаних автоматич-ними комірками) і складах горючих матеріалів у будинках вокзалів із розрахунковою місткістю пасажирів понад: 700 - залізничних та морських вокзалів; 400 - річкових вокзалів; 300 - автовокзалів; 1000 - аеровокзалів в аеропортах; 600 - міських аеровокзалів	Приміщення (камери) зберігання багажу та ручної поклажі (за винятком обладнаних автоматич-ними комірками) і складах горючих матеріалів у будинках вокзалів із розрахунковою місткістю пасажирів: 700 і менше - залізничних та морських вокзалів; 400 і менше - річкових вокзалів; 300 і менше - автовокзалів; 1000 і менше - аеровокзалів в аеропортах; 600 і менше - міських аеровокзалів. Операційні і касові зали, об'єднані пасажирські зали, кабінки виткових і багажних кас, кімна-ти матері і дитини, приміщення прийому та видачі багажу і ручної поклажі, кімнати тривалого пере-бування пасажирів, кімнати депутатів, кімнати для іноземних туристів, приміщення відділень зв'язку і ощадних кас, перукарні, приміщення підприємств побутового обслуговування пасажирів, медичні пункти, службові приміщення, гардеробні персоналу, приміщення для ЕОМ згідно з інструкцією для електронно-обчислювальних машин, приміщення підприємств громадського харчування відповідно до 21 цієї таблиці і див. примітку 1

20. Магазины	а) у двоповерхових будинках магазинів торговельною площею понад 3500 м ² ; б) у триповерхових будинках та вище - незалежно від торговельної площі; в) в усіх будинках з розташуванням торговельних залів у цокольному або підвальному поверхах – незалежно від поверховості та торговельної площі	Усі приміщення, крім приміщень зберігання і підготовки до продажу м'яса, риби, фруктів та овочів (у не горючий упаковці), металевих посуду, негорючих будівельних матеріалів, і див. примітку 1
21. Підприємства громадського харчування	-	Зали, комори сухих продуктів, службові приміщення, приміщення для персоналу, гардеробні персоналу і див. примітку 1
22. Лазні сухого жару (сауни)	-	Усі приміщення і див. примітку 1

Закінчення таблиці С.1

Вид будинку	Приміщення, в яких передбачаються установки автоматичного пожежогасіння	Приміщення, в яких передбачається автоматична пожежна сигналізація
23. Підприємства побутового обслуговування, які призначені для безпосереднього обслуговування населення	-	Виробничі і складські приміщення підприємств з виготовлення та ремонту одягу і головних уборів, трикотажних виробів - із кількістю робочих місць понад 10; ремонт побутових електроприладів, радіо-, теле- і фотоапаратури, годинників - із кількістю робочих місць понад 20; хімчистки
24. Громадські будинки різного призначення	1) приміщення для зберігання авто-мототранспорту, що розташовані у підвальних і цокольних поверхах громадських будинків; 2) склади горючих, легкозаймистих рідин та горючих хімікатів: а) приміщення (камери) зберігання оперативного запасу легкозаймистих рідин (ЛЗР) та горючих хімікатів (ГХ) площею 500 м ² і більше; б) приміщення (кабіни, бокси) випробувань з використанням ЛЗР та ГХ; 3) приміщення дизельгенераторної - незалежно від площі; 4) приміщення з унікальним обладнанням та матеріалами; 5) приміщення зберігання та видачі унікальних видань, звітів, рукописів та іншої документації особливої цінності	Приміщення (камери) зберігання оперативного запасу легкозаймистих рідин та горючих хімікатів площею менше 500 м ²

<p>Примітка 1. Автоматичну пожежну сигналізацію, як правило, не передбачають у вбиральнях (туалетах), умивальних, кімнатах особистої гігієни жінок, охолоджувальних камерах, мийних, парильних, мильних, душових, басейнах та інших приміщеннях з мокрим процесом, венткамерах, насосних, бойлерних та інших приміщеннях для інженерного обладнання будинків, в яких відсутні горючі матеріали. У приміщеннях, обладнаних установками автоматичного пожежогасіння, при відповідному техніко-економічному обґрунтуванні може встановлюватись пожежна сигналізація.</p>
<p>Примітка 2. Для будинків та споруд, не наведених у цій таблиці, необхідність влаштування автоматичної пожежної сигналізації та пожежогасіння встановлюється завданням на проектування.</p>

ЗМІСТ

1	Загальні положення	
2	Вимоги до забудови земельної ділянки	
3	Об'ємно-планувальні вирішення	
	Вхідні вузли та комунікації	
	Висота приміщень	
	Підземні, підвальні, цокольні та технічні поверхи	
4	Пожежна безпека	
	Шляхи евакуації	
	Вимоги до елементів будинків	
	Поверховість та вогнестійкість будинків	
	Додаткові вимоги до проектування будинків заввишки понад 16 поверхів	
5	Конструктивні вирішення	
6	Безпека експлуатації будинків	
7	Санітарно-гігієнічні вимоги та інженерне обладнання будинків	
	Санітарно-гігієнічні приміщення	
	Повітряне середовище, температурний режим	
	Освітленість та інсоляція будинків і приміщень	
	Захист від шуму і вібрації	
	Вимоги радіаційної безпеки	
	Сміттевидаляння	
	Електротехнічні пристрої, зв'язок та сигналізація.	
	Системи автоматизації і диспетчеризації інженерного обладнання	
	Газопостачання	
	Опалення, вентиляція і кондиціонування	
	Внутрішній водопровід і каналізація	
8	Вимоги до енергозбереження	
	ДОДАТОК А	
	Перелік видів громадських будинків та споруд	
	Перелік видів громадських будинків і споруд	
	ДОДАТОК Б	
	Перелік нормативних документів, на які наведено посилання	
	Перелік нормативних документів, на які наведено посилання	
	ДОДАТОК В	
	Терміни та визначення	
	Терміни та визначення	
	ДОДАТОК Г	
	Параметри зон, просторів та елементів будинків і приміщень для інвалідів та маломобільних груп населення	
	Параметри зон просторів та елементів будинків і приміщень для інвалідів маломобільних груп населення	
	ДОДАТОК Д	
	Правила підрахунку загальної, корисної та розрахункової площі, будівельного об'єму, площі забудови та поверховості будинків.	
	Правила підрахунку загальної, корисної та розрахункової площі, будівельног	

будівельного об'єднання, площі забудови та поверховості будинків

ДОДАТОК Е

Вимоги до проектування двоповерхових (двоярусних)
підземних автомобільних стоянок

ДОДАТОК Ж

Вимоги до ліфтів, що працюють в режимі "Пожежа" та "Транспортування
пожежних підрозділів"

Вимоги до ліфтів, що працюють в режимі "ПОЖЕЖА" та "ТРАНСПОРТУВАННЯ
ПОЖЕЖНИХ ПІДРОЗДІЛІВ"

ДОДАТОК К

Вимоги до проектування атріумів (пасажів)

ДОДАТОК Л

Перелік приміщень громадських будинків, розміщення яких допускається в
підвальному та цокольному поверхах

ДОДАТОК М

Вимоги до проектування вбудованих лазень сухого жару (саун)

ДОДАТОК Н

Таблиця Н.1 - Граничні значення допустимих параметрів внутрішнього
середовища приміщень з постійним перебуванням людей

ДОДАТОК П

Таблиця П.1 - Оптимальні значення деяких санітарно-гігієнічних параметрів . .

ДОДАТОК Р

Таблиця Р.1 - Мінімальні розміри кабін вбиралень, душових, проходів та
відстані між обладнанням.

ДОДАТОК С

Таблиця С.1 - Перелік приміщень громадських будинків, для яких повинні бути
передбачені автоматична пожежна сигналізація та установки автоматичного
пожежогасіння